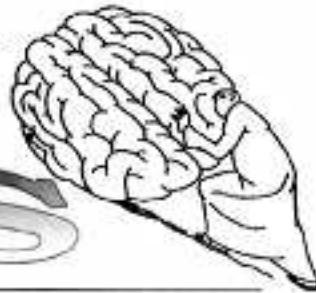

SISYFOS

Cílem Českého klubu skeptiků Sisyfos je šíření vědeckých poznatků a nezkreslených informací. Zkoumáme sporné jevy a vystupujeme proti pseudovědeckým názorům. Pomáháme chránit spotřebitele před nabídkou podvodných služeb, pomůcek a přístrojů. Podporujeme kritické myšlení a zdravou pochybovačnost. Naším členem se může stát každý, kdo dává přednost rozumu před vírou v zázraky.

První celostátní setkání ČKS Sisyfos

SKEPTIKON

město Sázava

10.-12.9.2004

program najdete na straně 16

KINEZIOLOGIE

Jiří Heřt

Nové šarlatánské metody alternativní medicíny rostou jak houby po dešti. Jednou z nich je „kineziologie“ (z řeckého kinesis = pohyb), která dnes existuje v širokém spektru variant. Jejím ústředním diagnostickým prostředkem je tzv. svalový test.

Jenže jde o „alternativní“ kineziologii i o „alternativní“ svalový test. Oba tyto odborné termíny byly zneužity, jak je to ostatně pro paravědy typické. Kineziologie je totiž seriózní vědecký obor, zabývající se motorikou, tedy činností svalstva a pohybem lidského těla za normálních a patologických podmínek. Obor je významný pro medicínu, zejména pro pediatrii, ortopedii, rehabilitaci i pro sportovní lékařství. I svalový test patří ke kineziologii: aktivitu a sílu každého jednotlivého svalu je možno zjišťovat pomocí přesně definovaného speciálního manévru. Bližší ve skvělé knize „Svalový test“ prof. Vladimíra Jandy. A o kineziologii se zájemce dozví v nedávno vyšlé knize prof. Dylevského nebo na internetu.

Vymyšlená „aplikovaná kineziologie“

Oba termíny si „vypůjčil“ americký lékař Georg Goodheart pro novou diagnostickou a terapeutickou metodu, kterou vymyslel v 60. letech minulého století a nazval ji „aplikovanou kineziologií“. Odvodil ji z předpokladu, že svalová síla může vypovídat o nemocech v příslušné reflexní oblasti. Podle společnosti International College of Applied Kinesiology je tato terapie „založena na chiropraktických principech a vyžaduje manipulaci páteře, končetin a lebečních kostí“. Z tohoto prostého a srozumitelného principu vyvinuli Goodheartovi následovníci množství fantastických, od původního návrhu odlišných variant: Aplikovaná kineziologie, Klinická kineziologie, Behaviorální kineziologie, Dotek pro zdraví, Edu-Kinestetika (Education), Grain-Gym, Biokineziologie, Křes-

Z OBSAHU

Kineziologie (Jiří Heřt)	...1
Bludné balvany pošesté (Věra Nosková)	...2
Jak je to s Ovosanem	...7
Ezoterický byznys ve Vídni (Andrej Slavíček)	...7
Užitečná encyklopedie	...8
Změnil WM magazín taktiku? (Mirko Navara)	...9
Je grafologie věrohodná? (Milan Urban)	...11
Chladné čtení (Ray Hyman)	...12
Unikátní skeptický slovník na internetu (Jiří Grygar)	...13
SKEPTIKON - program	...16

ťanská kineziologie, Kinezionika, Integrativní kineziologie, Aplikovaná neurogenika, Transformační kineziologie, Fyzi-oenergetika, One-Brain, Energy training a mnoho dalších. Snad každý z kineziologů metodu trochu modifikoval a vymyslel nový název, ale všechny mají některé rysy společné, všechny např. přijaly čínskou představu o proudění duchovní energie v těle, o meridiánech a akupunkturálních bodech. Energie má proudit mezi mozkem, orgány a svalstvem. Stresy, traumata, vyčerpání, nemoci, to vše může vést k blokování tohoto proudu energie, a svaly jsou místem, kde lze poruchy odhalit. Pomocí svalového testu lze potom s mozkem komunikovat, odstraňovat příčiny blokad a tlakem, masáží aktivních bodů nebo speciálním cvičením pacienta odblokovat, vybalancovat, „uzemnit“, „nastartovat harmonizaci na všech úrovních“. Jednoduché. Metoda má samozřejmě charakter panacey, léčí se psychické i orgánové nemoci, bolesti páteře a hlavy, anorexie, bulimie, dyslexie, dysgrafie, pomočování dětí, koftavost, šilhavost, alergické nemoci, odstraňují se stresy a deprese, posiluje se imunita.

Svalový test lze provádět na pěti různých svalech, ale nejčastěji se používá deltový (ramenní) sval. Pacient předpaží a kineziolog se snaží paži stlačit dolů proti odporu. Při blokadě nebo negativní emoci je sval slabý a paže poklesne. Testem lze zjistit i orgánové nemoci. Má-li pacient bolesti, položí si volnou ruku na místo bolesti, např. nad játra, a provede se test. Poklesne-li paže, jde o chorobu jater. A jak najít vhodný lék, nejlépe vhodnou bylinku nebo homeopatický preparát? Pacient přiloží medikament na místo nemocného orgánu, nebo si ho vloží pod jazyk nebo do volné ruky. Pak se test zopakuje. Je-li sval pevný a ruka neklesne, je lék správný (Nepřipomíná to medikamentózní test při Vollově elektroakupunktúře?). Stejným způsobem se prokazuje, které pokrmy jsou pro pacienta nevhodnější, jaké stopové prvky a vitaminy chybějí a co vyvolává alergii.

Ale je ještě jednodušší způsob, jak zjistit příčinu alergie nebo jiných obtíží a nemocí. Stačí se zeptat a tělo – sval odpoví! Kineziolog klade pacientovi otázky, ptá se na jeho pocity, na stav nemocného orgánu, na stresy a konflikty, nejprve z přítomnosti, pak se postupuje do minulosti, až k okamžiku početí i do doby prenatalní. A tělo podvědomě odpovídá, „mluví“. Sval je pevný – ano, sval je uvolněný a ruka poklesne – ne. Odpověď je vždy správná, vždyť mluví „nevědomá mysl“. Proto lze metodu používat i jako „detektor lži“. Snadno se tedy zjistí, že příčinou obtíží je např. psychické trauma dítěte v raném dětství (Nejde o regresí do minulosti, navazující na Freudovu hlubinnou psychologii a metody psychologů, vedoucí někdy k syndromu falešné paměti?). A léčba? Zatlačí se volně na některý ze šestnácti důležitých bodů na lebce a blok zmizí.

Cesta šarlatánského oboru světem

Kineziologie měla úspěch nejprve v USA, pak se rozšířila do Německa a Rakouska, kde ji dnes používají tisíce léčitelů, masérů, gymnastických léčitelů, „pohybových pedagogů“, zdravotních poradců. I zubní lékaři metodu používají ke kontrole kontaktu čelistí a funkce čelistního kloubu, také pedagogové k určení poruchy učení.

Dnes se už kineziologové sdružili do Mezinárodní organizace se sídlem v USA, pořádají kurzy, vydávají publikace a jako misionáři šíří svou metodu do světa. K nám se snažil proniknout Kim da Silva se svou Edu-kinestetikou, používající speciální krouživé, křížné a protahovací cviky podle P.E. Dennisona, které mají udržovat v rovnováze naše vnitřní a vnější pohyby. V těle se tak vytváří energie, která působí jako lék. Do Edu-k patří také uzemnění těla pomocí tzv. tlačítek, kdy se pravou a levou rukou tlačí na horní počáteční a dolní konečný bod meridiánů. Silvyvy naivní publikace však nezaujaly a metoda se u nás nerozšířila.

Ani varianta chiropraktika A.G. Beardalla, nazvaná Klinická kineziologie, propagovaná knihou Levyho S. a Lehra C.: Kineziologie. Tvé tělo mluví, neměla úspěch, i když autor svalovým testováním podle této metody údajně zjišťuje organové dysfunkce dřív, než se např. srdeční potíže nebo rakovina mohou rozvinout a i když navrhl úžasnou metodu na zjišťování poruch imunity. Na břicho se položí měděný plíšek 5x5 cm velký a tělo při testu odpoví.

Naproti tomu americká facilitátorka (tak se léčitelé nazývají) Carol A. Hontzová, kterou do střední Evropy vyslala kalifornská společnost Three-In-One Concepts v r.1995, měla svou metodou One brain, Jednotný mozek, úspěch obrovský a má

dnes v České republice množství následovníků i aktivních lektorů, kteří se sdružili do Asociace českých kineziologů. Na webu jich najdeme desítky. Nabízejí diagnostiku, terapii zdravotních potíží i odstranění problémů ve vzdělávání. Vedle přímé pomoci nabízejí i víkendové kurzy, které organizuje společnost Amikus. Velký podíl na propagaci této metody má také Česká společnost pro rozvoj osobnosti. Nové na této metodě je hlavně to, že se zdůrazňuje blokáda proudění energie v mozku a zejména mezi oběma hemisférami v důsledku stresových situací a negativních zážitků. Blokováno může být až 75% mozku! Odstraněním blokády se obnoví jednota mozku. Lektori tvrdí: „Možnosti metody jsou prakticky neomezené, protože Vaše tělo zná odpověď na každou otázku.“

Diagnostika a léčba jsou velice příjemné, „jemné“, pacient není ani obtěžován náročným cvičením, o aktivní pohyb se totiž ve většině variant kineziologie nejedná. Méně příjemné je, že jedno odblokování stojí 300.- až 1800.- Kč a že se obvykle musí vícekrát opakovat. Nicméně zájem o metodu trvá a mezi facilitátory najdeme dnes vedle nadšených magistrů a inženýrů i lékaře, kteří zřejmě neznají Etický kodex, vyžadující, aby lékař používal jen postupy odpovídající současnému stavu lékařské vědy, a objevíme mezi nimi i psycholožku na katedře pedagogiky v Ostravě, která se zřejmě rozhodla propagovat postmoderní pedagogiku.

Názor skeptika na „kineziologii“ je jednoznačný: jde o typickou pseudovědu, která nese všechny typické rysy alternativní medicíny. Metoda je sice originální, ale vazby má snad na všechny hlavní směry alternativní medicíny. Vychází z chiropraxe a akupunktury, používá homeopatická léčiva, potravinové doplňky, meditaci. Vedle těchto metod nabízejí kineziologové obvykle i Bachovu květinovou léčbu, aromaterapii, irisdiagnostiku, reiki, jógu. Principy jsou v rozporu s vědeckými poznatky. Jde o metodu subjektivní a manipulovatelnou, protože svalové napětí je závislé na psychickém stavu a sugestivním vztahu mezi léčitelem a pacientem. A samozřejmě chybí jakýkoli exaktní doklad o správnosti jejích principů, o účinnosti „svalového testu“ i o léčebném efektu. Tvzení, že měřením svalového napětí lze určit zdravotní stav orgánů a výživové deficity, byla testována (Hyman 1999, Kelly et al. 1988) s negativním výsledkem. Jen pohybová cvičení, která někteří kineziologové doporučují, můžeme vzít na milost. Ta mohou prospět podobně jako každá jiná forma fyzické aktivity.

BLUDNÉ BALVANY POŠESTÉ

Věra Nosková

Jsou pavěda, šarlatánství a jejich šíření v populaci nebezpečné nebo jen komické? V různých kombinacích a poměrech se u jednotlivých bludů a pseudovědeckých tvrzení setkává obojí. Například léčení na dálku je směšné jen do chvíle, dokud se takovému vypečenému léčiteli nesvěří odevzdaně do rukou nemocný s karcinomem. Proto také ironická cena Bludný balvan, kterou skeptici dávají každé jaro za matení české veřejnosti jednotlivcům a „družstvům“ má sice varující podtext, ale burleskní provedení.

Slavnostním krokem, provázen hudbou a zraky napjatých diváků ve zcela naplněné posluchárně Přírodovědecké fakulty UK v Praze, přichází průvod v antických řízách. První jde pedel, pak tři Grácie, osobní ochrana se štítem a oštěpem, a kontaktér s bájným Sisyfem, astrofyzik Jiří Grygar průvod

uzavírá. Posluchárna je plná skeptiků a také studentů, těší se na recesi, na „ocenění“ nepřátel rozumu a mnohdy i slušnosti

a poctivosti. Čeští skeptici, členové celosvětového skeptického hnutí přišli obdarovat vybrané laureáty za „matení české veřejnosti“. Krátký úvod pedela Martina Blocha vystřídal úvodní proslov Sisyfova kontaktéra Jiřího Grygara, a může se přikročit k vyhlášení laureátů.

Bronzový balvan v kategorii družstev se tentokrát kutálel do sféry esoterického byznysu, kde září firma **Phoenix** vyrábějící jakési amulety plné vědě neznámé bioenergie. Prsten Atlantů nebo Nilský kříž Anch či Keltská spirála vzaly prý svůj původ u Keltů či starých Egyptanů. Firma vydává časopis Phoenix plný znepokojivých otázek: Proč UFO ztrácejí zájem o Čechy? Varuje například proti očkování v článku Co vám lékaři neřeknou. Doktoři jsou vůbec mimo, vždyť ani nevědí, že „pohlavní žlázy mají silný vliv na kvalitu mysli, a že ti, co se dívají do zrcadla stárnou rychleji“. Časopis je především nosičem reklam na esoterické výrobky firmy, popsané pavědeckou hatmatilkou. Dobrymi vílami firmy jsou herečka Jana Paulová a navíc ještě patronkou je zpěvačka Ilona Csáková. Poté co prof. Miroslav Kutálek vylíčil přítomným výše popsané zásluhy firmy, zavládlo napětí – přijdou si její představitelé pro kámen? Grácie Silvie Prombergerová donesla valounek bronzové barvy Jiřímu Grygarovi zbytečně. Nikdo se o něj nepřihlásil.

Stříbrný Bludný balvan v kategorii družstev obdrželi jeden pyramidolog a dva úředníci **Městského úřadu Vimperk**, kteří mohli zabránit postavení oblodné plastové 15ti metrové pyramidy v šumavském lese, ale neučinili tak navzdory hlasům odborníků a mnoha iniciativ - řečeno jazykem úředním, nevyužili možností zákona. Pyramidolog **Anatolij Iaguiiaev**, který celý ten rozruch způsobil, je duchovní potomek ruských jurodivých, žák mongolských lámů, muž nabitý svatostí, ale též medvědí zarputilostí. Je občanem státu Izrael, kam z Rusi odešel, ale kde pobyl jen pár let. Svatá země prý nepřeje duchovnímu a energetickému potenciálu pyramid, a to vinou musulmanů, sdělil jisté novináře. Proti stavbě protestovaly mnohé organizace, instituce, lidé z místa, okolí i z Prahy. Nebylo jim to nic platné. Zázrak již stojí, a i když původně neměl převyšovat stromy, činí tak, neboť duch musí převyšovat hmotu. Co se teď bude dít? Milovníci všech druhů pyramid tvrdí, že se v nich všemu daří, vodka houstne, dítě tloustne, maso je svěžejší a břitva ostřejší. Samozřejmě tu lze nabíjet pyramidální energií solventní klienty i jejich domácí mazlíčky. Semena tu budou lépe klíčit, a ať nám nikdo nekáže, že v pyramidě s vlastnostmi skleníku, by byl spíš zázrak, kdyby rychleji neklíčila. Tvrzení odborníků, že v egyptských pyramidách se mumie nekazily díky skvělé mumifikaci

a dalším fyzikálně chemickým faktorům se lze jedině usmát. Moskvu obklopuje několik obřích pyramid, takže se Moskvě skvěle daří a Moskva je tak chráněna před nehodami a katastrofami. Pyramidologové tvrdí, že: Vlny vyzařované naší planetou se v pyramidě mísí s kosmickými vlnami, přičemž vzniká nový kmitočet. Bohužel, s výzkumníkem Anatolijem Iaguiiaevem nelze na toto závažné téma diskutovat. Je zřejmě otrávený pochybovači a odpůrci, a vetřelcům, kteří vstoupí na jím pronajatý pozemek ukazuje výmluvně pod kabajkou skrytou pistolí.

Věra Nosková dočetla obhajobu nominace, Jiří Grygar se táže, jsou-li v posluchárně vimperští... Nikoliv.

Zlaté deníky

Bludný balvan není udělována jen pavědcům a esoterickým podnikatelům, ale pokaždé i některým médiím, které esoteriky s jejich „duchovním“ byznysem nebo okultní teorie propagují. Letos se v kategorii družstev o **zlato** podělila **Mladá fronta Dnes** a **moravský deník Rovnost** za „nekritickou propagaci alternativní medicíny a za šíření neověřených zpráv a dezinformací“. MfDnes upozorňuje na kvality léčitelů a biotroniků v pravidelné rubrice přílohy Zdraví a životní styl. Šarlatánům takto zajišťuje reklamu externista Jiří Kuchař z Regenerace. Líčí například, jak utonulý mladý muž ležel v nemocnici v hlubokém bezvědomí s trvale poškozeným mozkiem, lékaři, jak už je jejich zvykem, nedávali rodině žádnou šanci. Mladíka údajně zachránil děčínský léčitel Valdemar Grešík záhadným působením na dálku. Grešík prý pomohl též nemocnému v Austrálii – zbavil ho autismu tím, že narušil pevnou slupku jeho aury (MfDnes, 12.12.2003). Svědectví autisty či jeho lékařů pochopitelně chybí, vždyť Austrálie je tak daleko, a domluva s Australany vážne.

V pyramidě lze vyhlazovat vrásky, čistit pleť a též dobíjet léčivé byliny a energetizovat vodu, tvrdí v článku Domácí pyramida dokáže léčit Rovnost, 6.12.2003. Domácí pyramidu si lze podle návodu vyrobit třeba ze špejlí, není to žádná věda, zázraky jsou tu pro každého. V článku Kineziologie – návrat ke starým čínským metodám léčení se v Rovnosti 10.11.2003 zase píše: „Všichni chápou, když má vnučka modré oči po babičce. Ale když má problémy v sexuální oblasti a kineziologie jako příčinu odhalí, že babička byla za války znásilněna, toto zjištění nechtějí přijmout. A při tom jde o stejný přenos genetické informace.“

Ještě že vědu opravují tito sebevědomí, vševědoucí laici za pomoci některých žurnalistů. Vyvracejí přírodní zákony, poznatky genetiky, evoluci, posmívají se „vědátorům“ za školské vědomosti – ty jsou v obzvláštním opovržení. Jenom jejich tajné vědomosti získané přes šamany, vesmírné vědomí, díky intuici a senzibilitě za něco stojí.

**Kouzelní jednotlivci:
Astrolog Messany, psychotronik Hnilica
a bojovník s čarovými kódy Žert**

Ing. Vlastimil Žert dostal **bronzový balváneček** za burcování proti čarovým kódům, a za objev jak jejich hrůzný vliv jednoduše eliminovat. Čarovými kódy označujícími zboží jsme obklíčeni na každém kroku, a v jejich negativním vyzářování se doslova topíme. Skandální odhalení jejich zlovolného vlivu sice není dílem pana inženýra Žerta, ale dalšího velikána, německého učence dr. Budke Daega, panu Žertovi však patří náš dík za šíření osvěty o tomto jevu v našich zemích, a zejména pak za objev účinné, prosté a přitom geniální obrany proti novodobé metle lidstva.

Tito zloději energií sbírají všechny energie v okolí, a to nejen z jednotlivých zdrojů, jako například z elektrických pokladen, počítačů, přípojných šňůr, zásuvek, stropních zářivek atd., které souhrnem vytvářejí patogenní elektromagnetický smog, ale i od dalších bratrských čarových kódů. Nakradenou energii pak vysílají trojcestnou radiální sítí do prostoru. Energie čarového kódu elektromagnetické povahy atakuje všechny důležité životní orgány přítomného člověka. Oslabuje je, a přispívá k rozladění naší vnitřní „provozní techniky“ a k přeměně naší krve z původní převahy magnetické na převážně elektrickou. Naštěstí Ing. Žert vyzkoumal, že je stačí přeškrtnout, aby byly zneškodněny. Radí poplašenému obyvatelstvu jedině: škrtejte neúnavně a stále všechny čarové kódy na všech výrobcích ve svém okolí. Návštěvníci letošních Bludných balvanů litovali, že žertěř dostal jen bronz. Že si pro cenu nepřišel je celkem pochopitelné. Lze si snadno představit, že průkopník škrtnutí čarových kódů pase po všech čárkách ve svém okolí a dělá po celý den jedině – škrta, škrta a škrta za život šťastnější. Svět by o tom měl vědět a úřad pečující o naše zdraví zvlášť. Proto se člen Sisyfos Ing. Vladimír Škultěty obrátil s dotazem na Ministerstvo zdravotnictví, kterému napsal následující:

*Vážené oddělení pro styk s veřejností
Ministerstva zdravotnictví ČR!*

Obracíme se na Vás s problémem, s kterým se na Vás v nej-

bližší době obrátí veřejnost, a který vyžaduje Vaše zásadní stanovisko.

V časopise MEDIUM číslo 2 z února 2004 vydavatelky Miluše Bajgerové z Ostravy - Poruby je zveřejněn článek „Čarové kódy – zloději energií!“ od autorů Ing. arch. Jaroslava Stockmanna a Vlastimila Žerta, kteří v něm citují z knihy „Zdravé bydlení 2“ (prodávané knihkupectvím Fontána v Olomouci), kde jsou spoluautory s A. Sándorem, o výzkumu biologa Dr. Budke-Daega uveřejněného v odborném časopise „Wetter-Boden-Mensch“ č. 3/1999. Zmíněný článek Vám zasíláme v příloze. Z této knihy uveřejní článek „Čarové kódy – pohroma všeho živého i neživého“ časopis PHOENIX vydavatelství PHOENIX duopol s.r.o. z Prahy 1, Senovážné nám. 978/23, šéfredaktorky Mgr. Hany Čechové, který bude vydán 26.2.2004. V obou časopisech a knize se upozorňuje na odčerpávání bienergie čarovým kódem. Uvádí se v těchto publikacích, že v důsledku působení čarového kódu jsou ohroženi všichni, kteří s kódem přicházejí do styku jak na veřejnosti tak i v domácnostech a obzvláště pokladní v obchodech.

Jestliže se tvrzení v těchto materiálech zakládají na pravdě, což by měli autoři prokázat, pak se domníváme, že by se tímto problémem mělo zabývat Vaše ministerstvo. Neprokážou-li svá tvrzení, pak se nejspíše jedná o šíření poplašné zprávy podle § 199 odst. 1, Trestního zákona. V tom případě by bylo vhodné, aby Vaše ministerstvo dalo podnět k trestnímu stíhání podle výše uvedeného paragrafu.

V esoterickém světě zázraků žije psychotronik – právník **Jan Hnilica**, který si umanol diagnostikovat zájemcům choroby a udílet jim rady vedoucí k vyléčení. Činí tak bez velkých nákladů a círátů, a to distančně neboli telepaticky, jasnovidně a prostřednictvím domovského časopisu Regenerace. Dr. Hnilicovi patří **stříbrný balvan** českých skeptiků. Dokázal, že je jednoduché dobrat se zdravotního stavu jakékoliv osoby! Stačí vyslat do jejich vzdálených orgánů svůj jasnozřivý vhled. Jan Hnilica právě tohle umí! Čtenář jeho Psychotronické poradny se mu například svěří, že má poruchy zažívání různého charakteru a dozví se, že problém je v oblasti jater. Další sužovaný

čtenář Regenerace si stěžuje na velké problémy se stolicí. Příčina je v ledvinách, píše mu náš laureát. Občas se ozve žena po operaci nádorem zasaženého prsu. Jsem bez obtíží, ale obávám se nejhorsího, píše jedna z nich. V odpovědi psychotronik soudí, že její stav není ideální, také stav ženských orgánů není nejlepší. JUDr. Jan Hnilica předstírá hlubokou znalost fyziologie i patologie, a na stránkách časopisu Regenerace střihne každému diagnózu na dálku a připojí pár doporučení. Na všechny choroby a zdravotní potíže ordinuje kolem deseti rad, hlavně všelék pampelišku a působení magnetizéra. Tento duchovní, telepatický endoskop sám neléčí, ale nenáročné udílení rad ho zjevně velmi baví.

Zlatou barvou nastříkaný valoun z české řeky pro jednotlivce si mohl odnést **Petr Messany**. Tento astrolog je představitelem spíš bavičského proudu staroslavné pavědy, o to víc přitahuje pozornost a naděje důvěřivých. V textech napsaných vlastní rukou se pochopitelně chváří, a používá novátorskou alternativní gramatiku. Správně astrologicky předpověděl, že se českým prezidentem stane jemu milá hvězda šoubyznysu Halina Pawlowská. Ta sice nominována nebyla, a dokonce se ani politice nevěnuje, ale jen o fous to prý nevyšlo, prezidentem se stal Václav Klaus, jehož úspěch předpovědět není ovšem žádný kumšt. Petr Messany křtí desky a knihy, objevuje se mezi prostým lidem v kouzelnických kostýmech, pořádá přednášky, jukne ze stolního kalendáře, je hotov vždy a všude přispěchat s astrologickým odhadem, jako voda prosákne do každé akce, která snese jeho jasnozřivou přítomnost.

Balvany chtěl za pomoci zteplilých Grácií předat, jako vždy, zástupce bájného Sisyfa Jiří Grygar, ale letos nebylo komu, laureáti si pro kamení nepřišli, na rozdíl od loňského roku, kdy se dostavili všichni kromě Karla Gotta. Diváci byli zato odškodněni kulturním programem nazvaným Umíme to lépe. Nejdříve vyhlásil tvůrce Alternativní grantové agentury Martin Bloch nové úkoly k řešení, některé z nich nezapřely inspiraci balvanisty předchozích let. Například ten následující:

Redukce záření uměním

Současný stav poznání: Průlomový objev učinila jistá česká akademická malířka, neboť zjistila, že její obrazy - ba i miniatury - redukují elektromagnetické vyzařování. A tedy stačí si přilepit takovou obrázkovou samolepku na počítač či mobil a jste uchráněni před elektromagnetickým smogem z nich pocházejícím. Jak velký význam pro náš společenský život tato technologie může mít, nelze snad ani docenit. Vždyť uvážíme-li, že i lidský mozek je zdrojem elektromagnetického záření - pak taková samolepka na čele určité osoby uchrání její okolí před jejím myšlenkovým smogem.

Úkol: Nicméně existují i další záření, před kterými bychom se měli chránit. Zejména záření radioaktivní. Vytvořte umělecké artefakty a změřte jejich koeficienty absorpce pro záření alfa, beta a gama. Přednost bude dána těm, které budou vytvořeny z lehkých materiálů jako papír, sláma, textil, drhanina apod. před těmi z betonu, olova a barya. Zcela nepřijatelné je užití radia, polonia, uranu a všech transuranů.

Využití: Doufáme, že opravdovému antiradiačnímu kumštýři se podaří namalovat tak silné obrazy, že obávaný Temelín se změní v příjemný salón pro ekologické aktivisty se smyslem pro půvab užitého umění.

Skeptický podvečer završila divadelní skeč mladých herců o esoterickém podnikání v oblasti převtělování. Hra se jmenovala Cestovka Inkarna, a sepsala ji autorka tohoto článku ku příležitosti letošních Bludných balvanů. Ředitelka a manažér Inkarny dokázali po zaplacení klienta vtělit ho do vybraného jedince nejen v minulosti, ale dokonce i v budoucnosti. Pokus o vraždu po odhalení podvodu odlehčil v závěru hry styli-

zovaný tanec starých Egyptanů. Přítomní skeptici a studenti se dobře bavili.

Děkujeme mladým hercům Davidovi Gottlichovi, Michaele Procházkové, Marcele Máchové a Pavlovi Horákovi, stejně tak jako sošným Gráciím Silvii Prombergerové, Haně Vymazalové, Olze Halferové a Olze Kracíkové (naší hospodářce, jinak též břišní tanečnici) a osobnímu ochránci Sisyfa v osobě Radka Volhejna. Mladí naše akce obohacují talentem a vervou, zdobí je půvabem, a jsou budoucností našeho Klubu. Budete se s nimi moci setkat též na SKEPTIKONu v Sázavě.

Radek „Sam“ Volhejn, osobní strážce Sisyfa

Dovětek: Brzy po udělení Balvanů přišel Jiřímu Grygarovi e-mail, který potvrdil správnou volbu zlatého balvanu pro MfDnes.

Zde je jeho zkrácené znění:

Pěkně mě nadzvedl seriál o českých léčitelích v MfDnes, tím spíše, že jsem jejich umění poznala na vlastní kůži.

V roce 1988 jsem onemocněla. Když má člověk skoro pořád teploty kolem 37,5, vysokou sedimentaci a hlavně je neskutěčně unaven a občas nemůže dýchat a tento stav trvá léta, je i racionální myšlení matematicky nalomeno.

Známa mi dala adresu léčitele Kožíška, ale vypravila se za ním nejdříve naše paní sekretářka. Vrátila se nadšená, uhladil její potíže se srdcem i ženské problémy, nakreslil na papír spirálu, na níž měla dát doma sklenici s vodou a tu pít. Jenom prý mám či budu mít potíže s pravým uchem, ale to snad překonám, dodala sekretářka a přemluvila mě k návštěvě. A tak jsem jednoho dne stála ve frontě lidí na schodišti brněnského činžáku. Výborně slyším, v tomto případě i přes dveře, zaujaly mě diagnózy dvou předchozích pacientek - byly totiž stejné: obě měly špatné nohy, zničené ledviny a potíže s pravým uchem. Ale to už jsem vstupovala do ordinace a usedla před mistra, jehož ruka začala kreslit moji postavu.. Následovala diagnóza: problémy s nohama, špatné ledviny, zvláště ta pravá je prý „úplně shnilá“ a jsou tu také problémy s pravým uchem. Tak to už mě úplně dorazilo. Na oplátku jsem mu sdělila, že pravá noha se mi po zlomenině dávno zhojila a slouží mi, coby externí průvodkyni turistů, stejně dobře jako levá, ledviny mi vyšetřili v rámci léčby na třech různých pracovištích s negativním výsledkem a nikdy mě nezlobily. Nevzdával se: „Tak to bude vliv toho ucha“ - a začal čmárat moje ucho. „Tak to už vůbec ne, když jsem jím slyšela přes dveře, že naprosto stejnou diagnózu jste říkal dvěma předchozím pacientkám!“

Jen rozhodil rukama a rozloučili jsme se. Měla jsem to zadarmo. (Nemoc odezněla po 8 letech, aniž kdokoliv zjistil příčinu.) O pár týdnů později jsem viděla v časopise Kožíškem načrtnutého Václava Klause se všemi jeho údajnými nemocemi - divím se, že ho tehdejší premiér nezažaloval.

Ukázka z aktovky Cestovka Inkarna:

Muž: „Tady mě máte. Jmenuju se Mikuláš Baňka. Dál už bych nemusel pokračovat, ale bohužel mé narození s tímto jménem byl jen začátek. Jako dítě jsem býval neduživý, později uhrovitý, nesmělý, kloubnatý, ve škole mi to nešlo, nezdedil jsem žádný talent ani majetek, blbě jsem se oženil... Práce mě nebavila, čím jsem byl, tím jsem byl nerad. Jedinou mou nadějí je budoucí převtělení. Nebudu tam snad odměněn za svůj zpackaný, nedůstojný životaběh? Podle karmických zákonů budu jistě odměněn! Nebo snad ne?“

Ředitelka: „Na to my nehrajeme, u nás nejsme takoví přísní a dogmatictí. Náš duchovní vůdce Atoman Raspukanin vypracoval duchovní techniky, které máme zaregistrované na patentním úřadě. Prostě si u nás vyberete osobu, do níž byste se chtěl převtělit, ať už žila v minulosti nebo se teprve jednou narodí, a po vaší ctěné smrti vás tam přemístíme. Platba této služby musí být ovšem provedena do týdne po podepsání smlouvy.“

Muž: „To je nějaký složitý. Tak to bude asi něco od vědy. A jak to vlastně děláte?“

Manažer: „Za prvé je to opravdu složité a za druhé tajné. Ale že jste to vy... Tedy - spustíme vaši jemnou duchovní esenci, kterou zachytíme výkonným raspukaninátorem a pošleme ji po spirále zasvětců tunelem do epicentra kosmického vědomí, kde ji vesmírný kompjútr naprogramuje do vybrané destinace a vrhne na Gaiu...“

„Tady mě máte. Jmenuju se Mikuláš Baňka...“

Žena: „Tohle Honzíkovi, teda jako synovi, snad ani nemůžu říct. Von je u těch skeptiků, a hučí do mě, že žádněj astrál není.“

Manažer: „Duchovní vědec Atoman Raspukanin nám dal klíč k reinkarnování dle přání klienta - budoucího zemřelého - reinkarnanta. A když říkám nám, myslím tím naši časoprostorovou cestovní kancelář Inkarnu.... Inkarna vás přemístí kamkoliv do minulosti, naším novým produktem je i převtělení do budoucího jedince. Všechno lze, jsme cestovka nejmělejších snů“

Ředitelka: „Jaký Otoman? Co je to za chlapa?“

Tanec reinkarnantů, převtělených do božských manželů Nefertiti a Achnatona.

Manažer: „Raspukanin je plodem květů mého ducha a talentu. My totiž musíme mít duchovního učitele. Badatele. Autoritu. Chceme přece, aby nám klienti věřili!“

JAK JE TO S OVOSANEM?

Věra Nosková

Reklama praví, že: *Ovosan je originální preparát s protinádorovými účinky získaný z ischemizovaných kuřecích embryí, který je čs. patentem. Vyznačuje se schopností účinně pomáhat při léčbě a prevenci nádorových onemocnění a autoimunitních a alergických chorobách.*

Cena Ovosanu je 848 Kč za jedno balení, které obsahuje 30 tablet. Výrobce doporučuje užívat 1 tabletu jako prevenci při nádorových onemocnění, a tři tablety denně při onkologickém onemocnění. V takovém případě pacient tedy spotřebuje tři balení měsíčně, což je 2 544 Kč. Za poživatinu, která není lékem, je to opravdu hodně, nemocného důchodce může Ovosan vlastně finančně ruinovat.

Ovosan a další potravní doplňky, například výtažek ze žraločích chrupavky, atd. vyvolávají masivní reklamou ve spotřebitelích představu, že mají slušnou účinnost, jsou přírodní a čisté. Ovosan, k jehož zakoupení láká velký plakát ve všech zdravotnických zařízeních a lékárnách je oficiálně prodáván jako takzvaná potrava určená pro zvláštní výživu. Pokud chce výrobce v České republice zaregistrovat svůj produkt jako léčivo, musí výrobek projít schvalovacím řízením Státního ústavu pro kontrolu léčiv (SUKL). Schvalovací proces je drahý a zdoluhavý, neboť se ověřuje, zda je výrobek opravdu účinný. Pokud ale výrobce uvede svůj produkt do oběhu jako potravinu pro zvláštní výživu, ušetří čas i peníze. Na potraviny tohoto typu se v České republice vztahuje vyhláška č. 23/2001 Sb.

Potraviny určené pro zvláštní výživu musí být uváděny do oběhu pouze se souhlasem a za podmínek Ministerstva zdravotnictví ČR, což v praxi znamená souhlas hlavního hygienika (tzv. HEM), jehož rozhodnutí musí obsahovat zdravotní podmínky pro uvádění potravin do oběhu. Výrobce se tedy musí obrátit na Státní zdravotní ústav (SZÚ), kde specializovaná pracoviště posoudí, zda se jedná o potravinu (tj. zdali výrobek neobsahuje látky povolené pouze pro léčiva), posoudí složení výrobku, způsoby použití včetně dávkování, případně omezení použití ze zdravotních důvodů nebo varování před nepříznivými účinky na zdraví.

Z výše uvedeného plyne, že odborná pracoviště SZÚ prověřují, zda výrobek nemůže spotřebitelům uškodit, ale neprověřují, zda potrava určená pro zvláštní výživu spotřebitelům skutečně pomůže. Nic tedy nebrání tomu, aby byl masivně nabízený. Je příznačné, že všechny tyto podpůrné potravní doplňky nabízejí především webové stránky alternativní medicíny vedle nejrůznějších bizarních a nedůvěryhodných rad a nabídek. Nabízených produktůch připomínajících výrobky středověkých mastičkářů je velké množství. Nejspíš

některé z nich do jisté míry účinné mohou být, ale jak to laik má poznat? Například proti rakovině a při rekonvalescenci po jejím vyléčení mají údajně pomáhat tyto výtažky:

SHARK - ŽRALOČÍ CHRUPAVKA - Více než 30 let trvají výzkumy imunitního systému žraloka, který je schopen odolávat všem závažným chorobám. Vědecké týmy z Kanady, Belgie a Švédska dospěli k poznání, že preparáty ze žraločích chrupavky jsou použitelné jak k prevenci, tak i k podpůrné léčbě nádorových onemocnění, kde mimo posílení imunitního systému pomáhají odstraňovat vedlejší účinky chemoterapie. CENA: 895 Kč

ANTI-CHEM - Sušená plodnice houby Shiitake (houžnatec jedlý), která je už podle historických herbářů označována za protirakovinnou houbu. CENA: 390 Kč

APIGLUKAN - Apiglukan je složen z beta-glukanu a pastového včelího medu smetanové barvy. Obsahuje pouze přírodní látky, které významně posilují odolnost organismu. Je doporučován v případech oslabení organismu, při virových a bakteriálních infekcích či zánětech, lidem po chemoterapii a ozáření, k podpoře krvetvorby, při celkové únavě a stresu. CENA: 104 Kč

BIOBRAN 1000 - Naděje pacientů se sníženou imunitou. Odborníci na imunitu považují Biobran za pravděpodobně nejsilnější preparát na zvýšení imunity. Biobran je vyroben patentovaným způsobem z rýžových otrub a z japonských léčivých hub Shiitake. Podloženo klinickými výzkumy a laboratorními testy. CENA: 3500 Kč

BIOMARE IMMUNO - Obsahuje olej ze žraločích jater, pozitivně ovlivňuje obranyschopnost organismu. Podporuje tvorbu protilátek, proto je mj. doporučován při onemocněních souvisejících s poruchami imunitního systému jako jsou alergie a astma. CENA: 428 Kč

FITLINE IB 50 - Přípravek obsahuje extrakty z bylin, výtažky z ovocných šťáv, ze zeleného čaje, grapefruitových semen a z 6 druhů léčivých hub. Působí antioxidantně, podporuje imunitu, zpomaluje stárnutí a působí preventivně proti všem onemocněním včetně rakoviny. CENA: 960 Kč

REGALEN - Játra jsou důležitým orgánem pro detoxikaci těla. Filtrují krev od toxinů. Přípravek je vhodný při alergiích, ekzémech, lupénce, při nečisté pleti, astmatu a při chronických stavech těchto onemocnění. CENA: 385 Kč

ROYAL JELLY (MATEŘÍ KAŠIČKA) - má protinádorové preventivní účinky, snižuje hladinu cholesterolu, má protizánětlivé a hojivé účinky. Stimuluje imunitu. CENA: 400 Kč

ESOTERICKÝ BYZNYS VE VÍDNI

Andrej Slavíček

Poté, co Česká republika přistoupila k Evropské unii, zjednodušuje se pro občana ještě více již dosud jednoduché cestování za blízké hranice. Jedním z nejdostupnějších cílů je sousední Rakousko, zvláště pak oblíbená Vídeň. Zdejší prostředí je českému velmi podobné, odhlédnuto od jazyka se Čech cítí jako doma, vše mu připadá logické. Obyvatelstvo je vcelku přátelské. Pociťuje-li přesto animozitu k některým turistům, je natolik vycpané, že ji nedává otevřeně najevo. Letitá zku-

šenost Rakušany naučila, že turistický ruch je obecně dobrým zdrojem příjmu. Úroveň služeb je ve Vídni vysoká. Existují ovšem také potřeby speciální. Může turista, vyznavač okultismu, parapsychologie, esoteriky, zvyklý na bohatou nabídku v porevolučních Čechách, počítat s obdobně pestrým servisem v Rakousku? Jak dál, dojde-li během výletu k jevům přesahujícím přízemní zkušenost? Kdo pomůže? Cestovní zdravotní přípojištění pokrývá diskriminačním způsobem pouze služby

profánní školní medicíny, automotokluby se omezují na nízkosti spojené se závadami hmotných pozemských dopravních strojů, komerční pojišťovny nepomýšlí na transcendentno. Nežůstane turista obdařený plnou, alternativní a celistvou osobností v případě potřeby na holičkách? Znepokojující otázka!

Nespokojíme-li se protentokrát s informacemi ze světa vyššího duchovna, nabízí se jako alternativa pro nalezení odpovědi studium vídeňského telefonního seznamu. Opus sestává ze dvou dílů. Zalistujeme v části firemní. A zde vbrzku cítíme, jak na nás z četby proudí pozitivní vlny uklidňující energie.

Nabídka je dostatečná. Nalézáme tyto obory:

Alternativtherapie (ca 70 záznamů, 6 websites)

charakteristické pojmy: Kunsttherapie, AURA-SOMA, Ayurveda, Shiatsu (Naikido-S.), Bioenergetik (B.-Kybernetik), Bioresonanz, Kinesiologie, Bach-Blüthenherapie, pro-Quant, Podoorthesiologie, Alexander-Technik

Astrologie (ca 30 záznamů, 9 websites), tamtéž Reinkarnationstherapie

Esotherik (ca 50 záznamů, 12 websites)

char.pojmy: Metaphysik, Bioenergie, Astrologie, Rückführung (odvedení zpátky - nezaměňovat s vyhoštěním, nebo, jak se dříve říkalo: Poslali ho postrkem domů.), Pendeln, Parapsychologie, Kartenlegen, Magie (Liebesschadenmagie – velmi pěkné), Aura, Channeling, Engel-Energie, Karma, Hellsehen (jasnovidectví), Reiki, Feng-Shui, Kyborg-Energie, Pyramiden, Metaphysik, Monade, OM-Esotherik (OM-Shiva-E., asi nějaký druhý stupeň), Pentagramm, Tarot, Quija-Brett, Solaris, Tadyon (Phoenix-T., T.-Energie), Reinkarnation

Homöopathie (ca 25 lékařů či „lékařů“- dle víry, 15 lékáren)

Kinesiologie (ca 25 záznamů, 4 websites)

Komplementäre Medizin (ca 20 záznamů, kupodivu jen 1 website)

Meditation, char. pojmy: Holosophie, Meditation auf inneres Licht und inneren Ton (domníval jsem se, že se tomu dřív říkalo „Má vidiny, zásluchy“ a léčilo se to, ale zde se asi jedná o něco jiného), Maharishi –Vedische-Wissenschaft (pod pojmem Wissenschaft se jinak v běžné němčině rozumí nealternativní věda, ale taková špinavost zde jistě nemůže být míněna)

Wünschelrutengänger = proutkaři (20 záznamů, 4 websites)

char. pojmy: Radiästhesie, Geobiologie, Ruten, Pendel, Geo-

mantie, Astrologie, Elektrobiologie

Shiatsu, Tai Chi, Qu Gong – tyto oborové skupiny se vyznačují bohatostí odkazů na internetové stránky. Zřejmý důkaz technického předstihu asiátů

Pod oborovými hesly chiropraxe, akupunktura, biofeedback, yoga či grafologie je nutno dohledávat s jistou obezřetností. Může být, že některé záznamy podkračují práh vyšší inteligence. V případě chybné rešerše hrozí při telefonickém propojení nebezpečí styku alternativce se skeptikem. Obdobně i u hesel Medizinische Apparate und Geräte, Medizinische Beratung, Medizinische Institute. Záznamům v oborové skupině Medizintechnik by se esoterik měl radši obloukem vyhnout.

Říkalo se kdysi: „Čech všudy v světě bratra má.“ A dnes, v době globalizace a odbourávání nacionalistických resentimentů, možno zvolat: „Jurodivý všude v světě bratra má – určitě pak ve Vídni.“ Tak, bez obav na výlet!

Poznámka 1. - pro alternativce: Připravte si hodně peněz. Překvapivě hodně peněz. Já vím, že jste zvyklí, ale v Rakousku je draho.

Poznámka 2. - pro skalní alternativce: Není na škodu se před výletem umýt a naučit se jíst vidličkou a nožem. Hodí se i němčina.

Poznámka 3. – pro skeptiky: Co se tedy vlastně dočítáme ve vídeňském telefonním seznamu? Především zjistíme, že rozvoj esoteriky, parapsychologie, okultismu atd. (v dalším použiji souhrnné označení pavědy) není specifikem postkomunistického uvolnění.

Nová doba nám přináší mnoho všedních nepřijemností, z jejichž vytrvalého přežycování žije většina medií. Erupitivní rozkvět svobody je na druhé straně nezpochybnitelný - a pro většinu lidí jistě příjemný. Svoboda ovšem nespočívá v pochybné svobodě zblbnout, natožpak „svobodně“ využívat nejistoty druhého člověka ve svůj prospěch, což je ještě horší. Svoboda zavazuje k povinnostem. Třeba k povinnostem posilovat vnitřní ochrannou bariéru člověka, též sebe sama, výchovou, osvětou, vzděláváním. V neposlední řadě zavazuje svoboda k povinnosti posilovat příkladem vlastního života charakter celé společnosti.

Mám dojem, že tak nějak uvažují skeptikové sdružení okolo Sisyfa. Až tedy pojedete na výlet do Vídne, nechte pavědy klidně stranou. Je tam k vidění mnoho zajímavějších věcí.

UŽITEČNÁ ENCYKLOPEDIA

Věra Nosková

Současná česká náboženská scéna je velmi pestrá, rozkošatila se především po roce 1989. Velká i malá náboženství se rozrůstají, větví, obohacují, vznikají jejich nové odnože, směry a sekty, většina z nich k nám expandovala ze zahraničí, je tedy velmi obtížné se v této oblasti orientovat. Encyklopedie náboženských směrů v České republice Zdeňka Vojtíška, s podtitulem Náboženství, církve, sekty, duchovní společenství, která právě vyšla v pražském nakladatelství Portál, je po krajině víry v zemích krajiny české a moravské přehledným, kvalifikovaným průvodcem.

Protože i tato oblast je z povahy věci globálním fenoménem, čtenář získává informace týkající se náboženství s celosvětovým rozptylem a vlivem. Jednotlivá hesla Encyklopedie jsou zpracována s ohledem na působení popisovaného náboženství v Česku, ale jsou uvedena historií a teorií onoho náboženství, hnutí či sekty. Tak například heslo Křesťanství, které

zabírá 120 stránek knihy, shrnuje jeho vývoj od samotného začátku, popisuje reformní hnutí na konci středověku, vznik protestantismu. Pokračuje kapitolou Křesťanství u nás a pak se v jednotlivých kapitolách věnuje pravoslaví, katolicismu, římskokatolické církvi, protestantismu, luterským a kalvínským církvím a mnoha dalším, včetně například Společnosti svědků Jehovových.

Jednotlivá hesla končí samostatným odstavcem s názvem Diskuze, ta laikovi umožňuje vhléd do problematiky očima poučeného a dobře informovaného Vojtíška, který je tiskovým mluvčím a předním aktivistou Společnosti pro studium sekt a nových náboženských směrů, a je vydavatelem a editorem časopisu Dingir, který náboženskou scénu monitoruje, a na jehož stránkách se také diskutuje o problematice mnohdy nebezpečných sekt. V odstavci věnovanému diskuzi autor uvádí reflexe právě popsání náboženství ve společnosti,

eventuální pochybnosti o jeho praktikách, ohlas v médiích, postoj veřejnosti k popsánému náboženství nebo sektě nejen v Česku, ale i jinde.

Zatímco v jedné části světa dochází k demokratizaci v oblasti náboženských ideologií, což mimo jiné znamená, že žádná náboženská společnost nemůže vznést legitimně své nároky na úkor společnosti jiné, jinde se náboženství radikalizuje a destabilizuje soužití lidí, je dokonce ve svých výstředních hnacím motorem fanatických teroristů. Také proto je dobré znát svět náboženských ideologií, mít v jedné knize možnost srovnání, vyčíst z ní i dějinné a kulturní souvislosti. Hesla mapující výskyt věrouk a církví v Česku naznačují, že se v malém prostoru středoevropské země vyskytují v neuvěřitelné pestrosti a zrcadlí tak náboženský svět lidí v globálu. Kromě velkých náboženství, včetně islámu a buddhismu kvete také u nás například bizarní náboženská ufologie, zbožšťující mimozemšťany známé především ze sci-fi literatury a filmů, dále Hnutí nového věku, Haré Kršna, Hnutí Grálu (vzniklo na území Čech r. 1932) očekávající podobně jako mnohá jiná novější náboženská hnutí brzký konec světa.

Encyklopedie se věnuje také různým nábožensko-psychoterapeutickým technologiím jako je například Silvova metoda kontroly mysli, nechybí samozřejmě heslo Scientologická církev, která se sama charakterizuje jako „aplikovaná náboženská filosofie“. Jak se sluší na encyklopedii, autor nezaujímá k jednotlivým náboženstvím, jejich odnožím a sektám osobní postoje, ale usiluje o objektivní popis.

Česká společnost je ve věcech náboženského vyznání a víry v cokoli v značné míře tolerantní, mnohdy spíš proto, že je většinou ateistická, a tedy k tématu náboženství a víry víceméně lhostejná. Náboženský život, jeho priority se ovšem dotýkají také ateistů, neboť jsou součástí veřejného prostoru. V Encyklopedii jsou se stejnou znalostí věci reflektována i náboženství indická nebo čínská, neboť i ta mají ve středu Evropy své sympatizanty a věrné, kteří tato exotická náboženství praktikují. Jde například o čínské učení fa-lun-kung, které vychází z taoismu, obsahuje ale také náboženskou nauku s katastrofickým viděním světa. V šíření těchto kulturně i geograficky vzdálených náboženství hraje velkou roli internet.

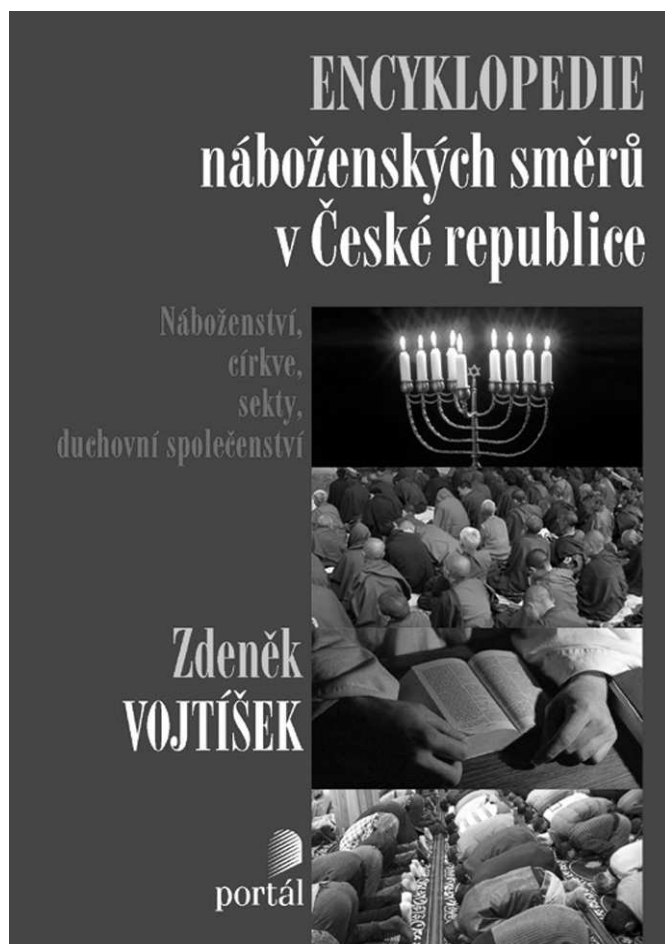
S vírou pracuje ovšem také esoterika, mystika, okultismus, což jsou teorie a věrouky bez přesných hranic, které si jednotliví aktéři, léčitelé, psychotronici přizpůsobují a modifikují podle své potřeby a fantazie. Jsou tu ale také esoterické, víceméně náboženské ideologie - atropozofická medicína, společnosti

- Česká Psychoenergetická společnost, Česká homeopatická společnost, instituty - Rhodos Miloše Rýce, Institut celostní medicíny Josefa Jonáše a mnoho firem se službami či výrobky vyžadujícími víru spotřebitele v údajný, vlastně zázračný efekt.

V Encyklopedii je zmíněn i Český klub skeptiků Sisyfos, jako organizace, která zpochybňuje teorie, služby a výrobky přičítající se přírodním zákonům.

Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice je imposantní dílo, zvláště když uvážíme, že je dílem jediného autora, ten ovšem této knize o 462 stranách věnoval několik let života.

Na akcích Českého klubu skeptiků ji naši členové budou moci získat se slevou 50ti korun, a tedy za 470,- korun.

ZMĚNIL WM MAGAZÍN TAKTIKU?

Mirko Navara

Jak přežít v přeplněném tržním prostředí českých časopisů? Jednou ze strategií může být sledování a opisování zahraničních populárně-vědeckých zdrojů; v nich se vždy něco překvapivého najde. Pokud není časopis zatížen kulturou publicistické slušnosti, a přifaří si k ukradenému textu pár svých či cizích šokujících spekulací, naplní snadno své stránky fascinujícím čtivem. Přitom díky původnímu prameni je na všem tom šprochu pravdy trochu, takže přečtené nelze snadno odmítnout jako úplný blábol. Ostatně tento přístup dovedl k dokonalosti Ludvík Souček, a výsledek byl v jeho případě velmi čtivý. WM magazín vsadil na podobnou kartu a zatím prosperuje. Na veřejnosti se předvádí i svými přednáškami, jednu z nich jsem 1. června tohoto roku, pořádanou v Městské knihovně v Praze, osobně navštívil.

Pokoušel jsem se na ni připravit nad webovými stránkami <http://www.mwm.cz>.

Pódium zdobila fotografie slavného fyzika s nápisem „Ani Einstein by nepochopil“ a této větě bylo nutno dát za pravdu. Měl jsem dokonce dojem, že Einsteinovi na tomto snímku obzvlášť vstávaly vlasy. Obával jsem se, že Jiří Wojnar na Den dětí bude přednášet o svém nejnovějším převratném objevu, že kouření brání vzniku rakoviny plic. Na druhé straně ovšem obviňuje výrobce a prodejce mikrovlnných trub z trestuhodného zatajování zdravotních rizik. Ovšem dobrodějná firma Philip Morris je podle něj bezmocný beránek, který zbytečně platí miliardové pokuty kvůli neschopnosti obhájit se u soudu. K propagaci kouření nedošlo, přednáška měla mírnější tón a druhý břeh reprezentovali spíš někteří posluchači než přednášející.

V první Jiří Wojnar hovořil na téma zdrojů energie, v druhé Jiří Mašek o nových objevech pyramid, zejména v Itálii. Program uváděl Václav Urban, který ho prokládal ukázkami lifteru - lehké konstrukce, vznášející se odporovou silou elektrického náboje. O ní tvrdil, že ač se jedná o nápad 80 let starý, fyzika prý pro něj nemá vysvětlení. Mně to moc záhadné nepřipadalo, ale nezkoušel jsem si zatím model postavit, nemohl jsem tedy překonat jejich český výškový rekord 116 cm. Třeba na to někdy dojde. Lifter prý pod sebou ochlazuje prostředí, což se pozná vložím ruky. Nepřekvapuje mě, že když se nám zjeví chlupy na ruce elektrickým polem, máme pocit chladu.

Václav Urban mi vystupováním i prezentací lifteru připomínal frekventanty Psychotronické laboratoře exministra Kahudy. Pánové Wojnar a Mašek jejichž jména tvoří zkratku časopisu WM jsou muži středního věku a celkem nenápadného zevnějšku i vystupování. Jejich vysvětlení, že časopisem chtějí pobídnout lidi k přemýšlení, zní poměrně věrohodně a záměr vypadá záslužně. Přednáška měla zjevně za cíl upevnění komunity příznivců, nešlo o zisk, za vstupné 30,- Kč dostal každý návštěvník jeden starší výtisk WM magazínu. Blouznivce všech věkových kategorií bylo možno vidět spíš v publiku, kde se sešlo asi 45 lidí. Mezi posluchači jsem neviděl známé tváře, ale část komunity se zřejmě znala. Nezdálo se, že by tam někdo přišel omylem.

WM magazín má podtitul „neobvyklý časopis pro nevěšední lidi.“ S cenou 39 Kč / 55 SK a téměř bez reklam je zřejmě poměrně skromnou podnikatelskou činností. Stručně zhodnotím č. 06, které jsem obdržel. Poměrně typický je článek s provokativním titulem „Co je energie?“ od Toma Beardena. Na jedné straně se opírá o Feynmana a další známé fyziky, ale mísí k tomu Gödelovu větu o neúplnosti a další složky do nesouvislé změní. Článek o domnělé mapě Uralu staré 120 milionů let vzbudí jen shovívavý úsměv a vzpomínku na časy, kdy v Sovětském svazu bylo všechno možné a nebylo možno zpochybňovat to, co vyšlo v Pravdě. Naproti tomu zpráva o rozpadu antarktických ledovců či připomínka vzniku Římského klubu vypadá docela solidně. Konečně články typu „Může biotechnologie přispět v boji proti světovému hladovění?“ či námítky k evoluční teorii z hlediska teorie systémů patří asi k základní charakteristice časopisu jako místa pro polemické názory. Mimochodem, posledně zmíněný článek má pozoruhodnou bibliografii sahající od populárně vědeckých knih po vysokoškolské učebnice. Jiné příspěvky jsou však převzaty z Die Zeit, The Guardian apod., nebo dokonce „z různých internetových pramenů.“ Z charakteristiky časopisu se dočítám, že „zveřejněné informace podléhají zkoumání, očekávající použití zdravého rozumu, stejně tak, jako výroky politiků a různých celebrit prezentované v jiných časopisech a v denním tisku.“ Téhle větě nerozumím, jen tuším, že se autoři chtějí schovat za nereserioznost jiných tiskovin, což není zas tak těžké.

Jiří Wojnar se v přednášce věnoval energetické situaci a východiskům z ní. Těmi jsou kromě známých a fungujících věcí, jako přímé využití sluneční energie, i principy nám neznámé. Například na přednášce distribuované číslo WM magazínu prezentuje první český MEG, což má být vlastně perpetuum mobile. Patrně transformátor s jádrem z permanentních magnetů, který dává na výstupu vysoké napětí. Podle Wojnara je hlavní problém v tom, že se výstup nesmí moc zatížit, takže je těžké z něj napájet vstup, ba ani nelze měřit výstupní výkon obvyklými přístroji. To však považuje za otázku času, lepších technologií a hlavně investic. Doplněno balastem o negativní energii, aktivním vakuu a činném lokálním zakřivení časoprostoru to zamlžuje základní myšlenku i její chybu. Dále jsem se dověděl, že po světě jezdí několik aut na zázračný pohon, který

nepovažují za potřebné dále propagovat. Přednáška skončila konstatováním, že energie Slunce samozřejmě nevzniká přeměnou vodíku na helium, ale něčím jiným. To přišlo tak náhle, že jsem nestačil postřehnout nabízenou alternativu, byla-li jaká. Z webových stránek WM magazínu vysvítá, že se tuto originální teorii pokoušejí vysvětlit elektrickou energií.

Jiří Mašek informoval o expedici, která v severní Itálii studovala pyramidy objevené jejich italským kolegou. Zopakoval, co lze vidět na webu. Tři kopce, o nichž mají za to, že se jedná o zvětralé pyramidy, mají navíc podobnou vzájemnou polohu jako pyramidy v Gíze (a pás Orionu, při troše fantazie a nepřesnosti, kterou Mašek přiznává). Na linii spojující tato dvě místa lze najít v pravidelných vzdálenostech další zajímavé útvary, nebo aspoň uprostřed mezi nimi řecké městečko Mesolongion (doslova v půli délky), kde se zatím nic zajímavého nenašlo. Víím, jak definovat přímý směr a měřit vzdálenosti na povrchu koule. Když však pan Mašek tvrdí, že další zajímavé linie jsou s předchozí rovnoběžné, a konstruuje na zemském povrchu pravoúhlu síť, nevím, co tím myslí. Zakřivení Země nelze v tomto měřítku zanedbat. Také mě zaujalo prohlášení, že jedině pyramidy v Gíze mají sklon 52 stupňů, což je maximální možný, zatímco všechny ostatní mají sklon 42 stupňů. Následovaly snímky pyramid či kuželových staveb ze všech koutů světa. Pyramidy v Súdánu mají zjevně větší sklon než v Gíze, zatímco v Barmě (?) jsou mnohem plošší, neboť jsou hliněné. U dvou domnělých italských pyramid vychází sklon přibližně 42 stupňů, u třetí je zjevně vyšší - Mašek udává základnu 80x80 m, výšku 50 m, vychází sklon 51 stupňů. Zeptal jsem se ho, kde se stala taková chyba. Trval na tom, že sklon je 42 stupňů, nakonec připustil, že měření základny mohlo být nepřesné, protože není zřetelná (musela by být cca 111 m).

Ostatní účastníci diskuse projevovali pouze souhlas s přednesenými názory. Jeden, který hovořil slovensky a možná vážil dlouhou cestu, se zeptal na měření pyramidální energie, což mu připadalo nejdůležitější. Pan Mašek (pro mě překvapivě) odpověděl, že se tím nezabývá a pouze to zvažuje pro příští expedici. Vůbec se držel poměrně opatrného tvrzení, že pouze poskytuje náměty k přemýšlení, nikoli senzační odhalení.

Pan Wojnar se hned v úvodu pochlubil, že získali ocenění od Sisyfos, Bludný balvan, a posteskl si, že v následujícím roce se jim ho přes veškeré úsilí nepodařilo znovu získat. V současné silné konkurenci to ani nepřekvapuje, ale pokud rozjede kuřáckou kampaň, má šanci...

The screenshot shows the website for 'WM magazín'. At the top right, there is a banner for 'A NEMOCI' with the text 'Dr. Hamilton Black, M.D. MUDr. Pavol Janina, DrSc.' and 'Reklama na www.wmwm.cz'. Below the banner, there is a navigation bar with links: 'Předplatné', 'Download WM', 'OBSAH', 'DISKUSE', and 'WM forum'. The main content area is divided into two columns. The left column, under the heading 'VSTUPTÉ', contains information about the magazine: 'WM magazín č. 29 vyšel 16. 4. 2004', 'Rubriky: Volná energie, Věda a technika, Archeologie, Časť a klíčov, Spolový podvod, Zprávy, Zeměkoule, Vesmír, Kvantová fyzika, Kibernetika', and 'WM magazín na CD'. The right column contains several articles: 'WM magazín: Neobvyklý časopis pro nevěšední lidi', 'Vychází 12 x do roka v tištěné a elektronické podobě od roku 2001.', 'Roční předplatné: 528,- Kč, Elektronická verze: 360,- Kč', 'WM magazín na CD: kompletní ročník 2001-2003 za 600 Kč/ 600 SK', 'Nové: MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ VARUJE! Kouření vás může ochránit před rakovinou plíce', 'Život ve světě bez ropy Podvod s nedostatkem draslíku Změny podnebí do 20 let zničí civilizaci', 'Italská Giza-2 Alternativní katastrofy myšlení Spolový podvod Chemtrails - nebeská šachovnice Hvězdná sířra v Gíze Hluk - "Crop Circle" jsou jasný falsifikát AIDS byl vyvinut uměle v USA', 'Archeologie /vybrané články/ Italská GIZA (Tři Pyramidy) Val Camonica - 2. část Val Camonica - 1. část Giza - radarové anomálie Giza obklopená hrady Přestavili nám STONEHENGE PÁG - obrázec v kamenné Desvignous na spěsí Menckla - II. Menckla - I. Svět na jedné linii - III. Svět na jedné linii - II. Svět na jedné linii - I. Zlatý motýl Kuba - potopené město Anokor - město z vesmíru Kryptohistorie - II. Kryptohistorie - I. Podmořské město na Kubě', and 'Volná energie /vybrané články/ Nová věda na obzoru Meteor na vodu ALADIN - II. Nabílečka N-1.0 "Aladin" - Termodynamika a

Též layout webových stránek WM magazínu působí zcela amatérsky a nenápaditě...

JE GRAFOLOGIE VĚROHODNÁ?

Milan Urban

Krátce poté, co jsem se stal členem klubu Sisyfos, jsem si se zájmem přečetl Zpravodaj 3/2000, v němž zaujal především článek prof. Jiřího Heřta s názvem Očima (padlého) grafologa. Byl ilustrován kresleným vtípem: Grafolog drží v ruce papír s čmáranicí gorily, která sedí před jeho psacím stolem a sděluje jí: „Podle Vašeho rukopisu soudím, že máte ráda banány“. Článek prof. Heřta a kreslený vtíp odpovídal mému přesvědčení. Měl jsem ovšem pocit, že grafologie má lepší pověst, než si zaslouží a zatoužil jsem zjistit co za tím vězí. Začal jsem se proto dotazovat známých, hledal jsem na internetu, přečetl několik knih o grafologii. Odpovědi známých byly většinou vágní: něco by na tom mohlo být, ale nikdo nerozlišoval mezi soudní analýzou písma, která slouží k určování autorství rukopisu či podpisu a vlastní grafologií, která si troufá na základě rozboru písma poznat povahu a charakter člověka, jeho morální profil, nemoc, vlastnosti vhodné pro určité povolání a podobně. Prof. Heřt o mém zápolení s grafologií věděl a navrhl, abychom provedli experiment a výsledky použili v přednášce na téma grafologie.

Ta se po delší přípravě uskutečnila nejdříve v kladenském gymnáziu a potom i v budově AV v rámci pravidelných přednášek klubu Sisyfos. V kladenském gymnáziu organizuje Sisyfos přednášky již delší dobu a dosud na žádnou přednášku nepřišlo tolik zájemců jako na grafologii. Později se ukázalo, že přišli s nadějí na jakousi grafologickou nalejvárnou, náš kritický pohled je tedy nepotěšil. O grafologii mají často zájem lidé koketující s esoterikou, ostatně někteří grafologové se na ni sami odvolávají.

Pro experiment jsme s Jiřím Heřtem za pomoci internetu vybrali deset grafologů. Všichni od nás obdrželi stejný rukopis – šlo o dopis ženy podnikateli, ve kterém se ucházela o zaměstnání. Grafologové měli na základě rozboru písma určit povahové vlastnosti uchazečky, její schopnost zastávat danou pozici ve firmě. Měli tedy pomoci podnikateli v rozhodnutí, zda uchazečku přijmout. U získaných grafologických rozborů jsme pak posuzovali reliabilitu (spolehlivost) a validitu (platnost) závěrů grafologů. Reliabilita udává, do jaké míry se grafologové ve svých vývodech shodnou. Ani její vyšší hodnota ale mnoho neznamená. Pokud budou grafologové využívat tabulek, které pro výklad významu jednotlivých znaků mají k dispozici, dosáhnou významné reliability. Ovšem tabulky vytvořili sami grafologové a reliabilita nám proto mnoho neříká. Jiné je to u validity – platnosti výsledků, které by měly odpovídat skutečnosti.

A zde dva z deseti grafologů propadli zcela (měli jasnou převahu chybných odpovědí při posouzení určité vlastnosti), jeden rozbor byl mírně validní a ostatních sedm mělo počet správných a chybných odpovědí přibližně 50:50, tedy validitu nulovou. Je na místě otázka, kdo znal uchazečku tak dobře, aby mohl posoudit správnost odpovědí grafologů. Tou osobou jsem byl já, protože autorka rukopisu je moje sestra, kterou samozřejmě znám od dětství, tedy několik desítek let. V grafologických mylných závěrech byly i chyby bijící do očí, tak například v jednom z rozborů byla sestře přičtena na začátku jistá vlastnost, na další stránce pak vlastnost přesně opačná. Jen dva z deseti grafologů poradili, zda uchazečku přijmout. Pokud si rozborů uchazečů o zaměstnání nechávají dělat personalisté firem, grafologové jim práci příliš neusnadní.

Proč je grafologie přesto ve vážnosti?

Protože o ní lidé mají málo informací. Protože i mnozí ze soudních znalců písma, jejichž určování autorství rukopisu či podpisu je naprosto věrohodná činnost, se věnují grafologii nevěrohodně. Protože se grafologie v rámci nepovinných přednášek přednáší na některých vysokých školách, což jí dodává určité vážnosti. Protože se jí věnují i někteří psychologové. Existují studie či experimenty, které by opakovaně potvrdily hodnověrnost grafologie? V české literatuře jsem se o takové studii či experimentu nedočel. Jen v jedné knize byl jako „pádny důkaz“ uváděn experiment, zveřejněný v Mladé frontě Dnes (16. ledna 2004). Pět grafologů zde posuzovalo vhodnost tří žen na určitou pozici ve firmě. Dělalí tedy něco podobného jako my, ovšem každý z nich měl k dispozici jiný rukopis. Reliability dosáhli slušné (což ovšem nic neznamená – viz výše). Dosáhli dokonce i slušné validity, ale v dalším textu vychází najevo, že hodnocení provedl psycholog, který se navíc zabývá grafologií! Prof. Heřt prostudoval mnoho zahraničních pramenů a došel ke stejnému závěru: hodnověrnost grafologie prokázána nebyla. Zájem o módní grafologii souvisí s vlnou zájmu o esoteriku. Jejich souvislost je zřejmá z proctené literatury. Jako příklad uvádím citáty z knih Jiřího Kulky a Heleny Veličkové:

Jiří Kulka, Grafologie, str. 16+17: „Poslední desetiletí přinesla mnoho nového. Korunou všeho je transpersonální koncepce a nové psychologické paradigma. Výzkumy s psychoaktivními látkami a další zkušenosti s mimořádnými stavy vědomí ukázaly, že je nelze považovat jen za projevy psychopatologie. K podobným poznatkům docházejí badatelé pomocí různých technik, např. znovuzrození, regresí do minulých životů apod.“

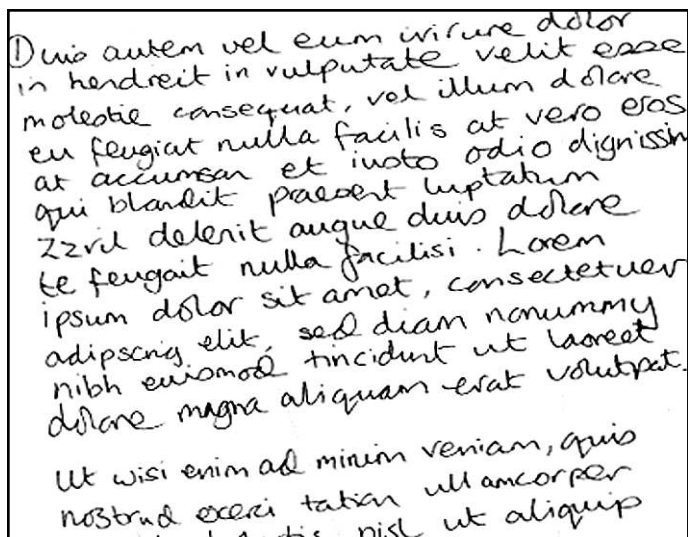
Helena Veličková, Grafologie aneb cesta do hlubin duše, str. 106: „Písmo je smyslově přístupným obrazem jasnožřivosti, psychotronických nebo léčitelských schopností pisatele. Grafologie otvírá dokořán brány lidskému poznání mikrokosmu, v němž se zrcadlí makrokosmos“.

Naproti tomu bývalý certifikovaný grafolog Tripician, který se infikoval skepti a vědecky grafologii analyzoval (uveřejněno v článku prof. Jiřího Heřta ve Zpravodaji 3/2000) popisuje: „Význam jednotlivých rysů rukopisu se odvozuje od povrchních analogií. Např. nahoře otevřené písmeno a připomíná otevřená ústa člověka, tedy osobu hovornou, nedůvěryhodného mluvku. Špičaté p je pak typické pro člověka asertivního, přesvědčivého. Nikdo nikdy však takový vztah neprokázal.“ „...Grafologové vyžadují předem informaci o věku, pohlaví, národnosti, vzdělání, profesi. Spolu s interpretací obsahu, stylu a gramatiky textu jim to umožňuje některé rysy osobnosti odhadnout.“ Dále grafolog Tripician shrnuje:

1. Výroky grafologů se u téhož textu od sebe výrazně liší, jejich hodnocení písma je subjektivní, je mnohdy odrazem jejich osobních vlastností a povah.
2. Objektívni důkazy o validitě grafologie chybějí, k dispozici jsou jen kazuistická sdělení a tvrzení grafologů nebo vyšetřovaných osob.
3. Vědecké společnosti grafologii jako průkaznou metodu odmítají.
4. Byla provedena rozsáhlá metaanalýza 200 studií o grafologii (Bayernstein 1992), podle níž jsou výsledky grafologů jen

nepatrně pozitivní, což je plně vysvětlitelné odhadem z obsahu textu a jiných získaných dat, eventuálně podle vzhledu posuzovaného pisatele rukopisu.

Co dodat na závěr? Zkusil jsem si zahrát na grafologa a celkem třem osobám jsem rozebral jejich rukopis. Výsledek mě překvapil, byl jsem úspěšný, přestože nejsem vystudovaný grafolog: První osobu jsem znal pouhé dvě hodiny a měl jsem k dispozici asi 5 vět. Podle vyjádření této osoby jsem povahu a vlastnosti určil správně, asi z 85%. Druhou osobu znám dobře, k dispozici jsem měl rovněž asi 4 věty. Dotyčná se nevyjádřila v procentech, ale byla překvapena, jak jsem se střelil. V tomto případě jsem využil vzorového rozboru prof. Heřta, který mi poslal k pobavení. Třetí osobu znám velmi dlouho. Napsala mi opět několik málo vět. I ona byla velmi překvapena mým jasnozřivým čtením. Ve všech případech postačilo trochu grafologických frázi, trochu psychologie, využití Barnumova efektu a chladného čtení. Můžete to zkusit také...

Duis autem vel eum irure dolor
in hendrerit in vulputate velit esse
molestie consequat, vel illum dolore
eu feugiat nulla facilis at vero eros
at accumsan et iusto odio dignissim
qui blandit praesent luptatum
Zvrit delerit augue duis dolore
te feugiat nulla facilisi. Lorem
ipsum dolor sit amet, consectetur
adipiscing elit, sed diam nonummy
nibh euismod tincidunt ut laoreet
dolore magna aliquam erat volutpat.
Ut wisi enim ad minim veniam, quis
nostrud exerci tation ullamcorper
Laudis nisl ut aliquip

CHLADNÉ ČTENÍ

Ray Hyman

(z časopisu německých skeptiků Skeptiker č. 3 / 2003 přeložil Milan Urban)

Ray Hyman si během svých studií finančně vypomáhal jasnovidným hádáním z ruky. Sám sice nevěřil na nadsmyslové jevy, ale tvářil se přesvědčivě, jak už to k dobrému představení patří. A jeho klienti ho ujišťovali, že z ruky vyčetl věci, které většinou souhlasily. Že by přece jen fungovalo jasnovidectví? Po několika letech hádání z ruky o tom byl Hyman přesvědčen. Dokud mu ovšem profesionální jevištní mág Dr. Stanley Jaks nenavrhl jistý experiment. Hyman vzpomíná: „Měl jsem předpovědět opak toho, co podle obvyklého interpretačního schématu říkaly čáry na ruce a čekat, co se bude dít“. A vida, klienti byli s výsledkem opět spokojeni. „Tento zážitek mne přivedl ke studiu psychologie,“ vzpomíná dnes už 75letý Ray Hyman.

Problematice věštění se věnoval i po promoci v roce 1953. Hymanův názor na věštění je následující: ten kdo má ochotného posluchače a dává si pozor, aby jeho předpovědi byly dostatečně vágní, může mít s předpověďmi velký úspěch, a to zcela bez pomoci jakýchsi nadsmyslových jevů či sil.

Vysoce efektivní je u věštění technika tak zvaného chladného čtení, při které se pro věštbu potřebné informace čtou z chování, vzhledu a řeči klienta. Zásady si lze osvojit za jeden den. Mnoho o klientovi řekne oblečení a řeč těla. Působí klient dojmem extroverta nebo introverta, vypadá sportovně nebo spíš líně? Je jeho oblečení ležérní nebo elegantní? Z mnoha takových detailů lze sestavit charakterovou a povahovou mozaiku. Využijí se také lichotky („Jste silná osobnost“) a vágní sdělení, která se hodí na většinu lidí („Řekl bych, že maratóny zrovna neběháte“).

Chladné čtení funguje dokonce i po telefonu. Výběr slov, skladba vět, výslovnost a emocionální zabarvení prozradí mnohé z toho, co překračuje obsah řečeného. Profesionální jasnovidci po telefonu zahajují proto svá sezení většinou krátkým povídáním, říká Hyman, který sám jednou vystupoval pro britské dokumentární vysílání jako domnělý telefonní jasnovidce.

Nejdůležitějším pomocníkem věstce je ale klient, když ho má věstec proti sobě. Zákazník téměř vždy aktivně spolupracuje na výkladu řečeného. Dokonce i u objektivně zcela chybného sdělení najdou klienti nějakou souvislost s jejich situací. „Většina z nich v takovém případě chápe sdělení jako přenesené do jiné doby (do budoucnosti) nebo na jiného člověka“, říká Hyman. Zpravidla berou klienti předpovědi velmi vážně a proto není pro nejspíše žerty jako např. předpovědi smrti v chladném čtení místo. Také prozradit klientům, že vše byl jen trik a legrace

Hyman nedoporučuje. To je hrubě nezdvořilé a lidé se pak cítí právem zesměšněni, říká psycholog.

Pravidla pro věštění, která sestavil Ray Hyman

1. Vytvořit důvěru! Kdo při věštění budí dojem, že je o tom, co činí, přesvědčen, může i obsahově nesprávná sdělení prezentovat přesvědčivě.
2. Sledujte aktuální průzkumy mínění a statistiky a jejich výsledky začleňte do svého poradenství.
3. Pozor na velkohubé sliby!
4. Zajistěte si hned zpočátku spolupráci klienta.
5. Rekvizity jako tarotové karty nebo křišťálová koule dělají dojem a zajistí mystickou atmosféru. Dobře se uplatní i čtení z ruky.
6. Žádný ostych před všedními, otrepanými pravdami a všeobecnostmi!
7. Mějte otevřené oči.
8. Zkuste metodu „fishing“, tedy vágní sdělení. Většinou se klient chytí a upřesňuje je sám.
9. Dobří věštcí jsou také pozornými posluchači. I ve zdánlivě nic neříkajících výpovědích klientů lze najít souvislost s jejich situací.
10. Vzbudte dojem, že víte víc, než říkáte.
11. Lichotky se zřídka minou účinkem.
12. Zlaté pravidlo věštění: Říkejte klientům to, co chtějí slyšet.

UNIKÁTNÍ SKEPTICKÝ SLOVNÍK NA INTERNETU

Jiří Grygar

Díky americkému vědeckému týdeníku Science 303, č. 5665 z 19. března 2004 jsem objevil na internetu naprosto jedinečný slovník termínů a definic, které nutně potěší každého skeptika. Slovník připravil Robert T. Carroll z Koleje města Sacramento v Kalifornii a zájemce zde najde více než 400 termínů v 11ti řečech včetně angličtiny, němčiny, franštiny, španělštiny a ... slovenštiny! Z úvodní stránky se lze dále dostat k rejstříkům, např. alternativní medicína, podvody a šprýmy, New Age, pseudověda, mimozemšťané a UFO atd.

Zacházení se slovníkem usnadňuje abecední rejstřík, fulltextové vyhledávání a jeho další předností je Bulletin novinek, vycházející jednou až dvakrát za měsíc. Zdá se, že to, po čem mnozí naši členové tolik let volali, je tu v hotové podobě připraveno pro nejrůznější využití, navíc zcela zdarma (přetiskování a odkazy na Slovník jsou však možné jen po souhlasu autora). Skeptický slovník najdete na jednoduché adrese: www.skeptic.com

Kosmické nesmysly

Ačkoliv se nejzávažnější prohřešky proti kritickému vědeckému myšlení odehrávají především v léčitelské sféře, některé výstřelky nekritických názorů lze zaznamenat též v astronomii

a příbuzných oborech, jak na to nedávno upozornil americký měsíčník pro astronomy - amatéry Sky & Telescope 107 [2004], č. 5, str. 38. Ostatně klasickou pavědou, jež stále velmi úspěšně přežívá, je dávnověká astrologie a její nejmladší nevlastní sestra ufologie. Jak uvádí autor článku Pox Populi P. C. Plait, zejména v USA k tomu nedávno přibýlo tvrzení o Velkém měsíčním podvodu programu Apollo. Mnozí tamnější pisálci totiž začali v poslední době unisono hlásat, že žádní američtí astronauti nikdy na Měsíci nepřistáli; vše prý dovedně zrežírovali trikoví kameramani v holywoodských ateliérech. Vyvracet takové nesmysly je překvapivě nesnadné a vyžaduje od člověka velké sebezapření. Autor sám uvádí tři vlastnosti, které by měl mít úspěšný astronomický skeptik:

1. Má být trpělivý.
2. Má ovládat příslušnou tematiku.
3. Musí umět odkázat na spolehlivé informační zdroje.

V závěru článku uvádí následující tabulku o zdrojích takových informací na internetu, z níž vybírám:

Stránky jsou velmi instruktivní, pochopitelně pouze pro ty, kdo ovládají aspoň pasivně angličtinu.

Předmět	Webová adresa	Poznámky
Obecná astronomie	www.badastronomy.com www.astronomynotes.com www.SkyandTelescope.com	udržuje P. C. Plait udržuje N. Strobel novinky z astronomie vyvracení námitek
„Podvod“ Apollo	www.clavius.org	
Astrologie	www.baskeptics.org/basis3-99.pdf	
Kreacionismus	www.talkorigins.org	Země je prý stará jen 6000 let...
Paranormální tvrzení	www.randi.org	kouzelník James Randi

Bylinná léčba očima ochránců přírody

Věra Nosková

Módní posedlost přírodní, čistou, zaručeně pravou, tradiční, lidovou, atd. léčbou má kromě toho, že je jen zřídka opravdu úspěšná, ještě další negativa. Na první pohled nevinné bylinkářství, které má svá rizika na úrovni zdravotní – hlavně proto, že mu málokdo z léčitelů skutečně rozumí – ohrožuje ve volné přírodě řadu rostlin. Hysterické bažení po těch nejzdravějších a vzácných, skutečně divokých rostlinách má za následek drancování volné přírody. Vzkvétající obchod s bylinnými léčivy patří k tomu druhu podnikání, které pro módní trendy v jakékoli lidské populaci a kultuře nelitostně plení přírodu. Nedávná studie Alana Hamiltona a jeho kolegů ze Světového fondu na ochranu přírody potvrzuje, že dvě třetiny bylin, na nichž tento průmysl závisí, jsou ohroženy vypleněním. Na pokraji vyhubení se podle Hamiltonových výzkumů ocitla až pětina léčivků. Například vachtu trojlistou, neboli vodní jetel používali naši předci už od 17. století proti žaludečním obtížím, patřila tehdy k nejhojněji rozšířeným rostlinám. V polovině minulého století ji podrazily meliorace, daří se jí totiž na bažinatých loukách a mokřadech, ve velkém ji také začal využívat farmaceutický průmysl a oblíbili si ji i výrobci žaludečních hořkých likérů. Přidali se sběrači bylin, a dnes tuto rostlinu v přírodě najdeme jen vzácně, je kriticky ohroženým druhem. Takových bylin je mnoho, a to nejen u nás, ale ve všech světadílech, a alternativní medicína, ať už jde o větší podniky a masové zpracování nebo

o domácí léčitelské zpracovatele je využívá nejen k léčení, ale i k výrobě kosmetických přípravků a potravních doplňků. Některé z těchto stále vzácnějších bylin se sice dají pěstovat na poli a v zahradách v monokulturách, to ale vyznavače přírodní čistoty neoslovuje, průzkumy naopak prokazují, že reklamou zmasírovaní spotřebitelé dávají přednost těm „opravdu přírodním“. Je paradoxem, že tito lidé bývají často zároveň odpůrci civilizačního drancování matky Gayi.

WHO: Opatrně s alternativní medicínou

(převzato z MfDNES 24. 6. 2004 - kráceno)

Ze zprávy WHO (Světová zdravotnická organizace) vyplynulo, že na světě přibývá lidí, kteří alternativní medicínu vyhledávají. V 99 zemích ze 142 dotázaných jsou bylinné výtažky volně v prodeji. Roste i počet těch, kteří mají velmi špatnou zkušenost s alternativní léčbou. Zpráva to demonstruje na situaci v Číně: s nepříznivými účinky se v letech 1990 – 1999 setkalo na 4000 uživatelů a v roce 2002 to už bylo 9854 případů. Alternativní léčba se špatným koncem se objevuje i v Česku. „Znám případ chlapce, který měl nádor v oblasti krku. Rodina odmítla klasickou léčbu a léčitel mu doporučil spát na drátěnce postele a inhalovat moč. Chlapec poté zemřel,“ vyjmenovává jeden z mnoha případů dětský onkolog Pavel Boček. ... Podle Vladimíra Lephakina, zástupce generálního ředitele organizace, se dokonce objevují případy léků, které neprošly kontrolou kvality a obsahovaly těžké kovy, v několika případech i omamné látky způsobující závislost.

Mimikry ambiciózních léčitelů

Při prohlížení hlasovacích lístků před volbami poslanců do Evropského parlamentu mohl skeptik zajásat nad lístkem s číslem 22. Stálo na něm: Strana zdravého rozumu. Výborně. Taková partaj tu byla už dávno zapotřebí! Začte se do kandidátky, a nadšení vystřídá nevěřící úžas, mezi kandidáty vyniká profesí několik bavičů, léčitelů a homeopat. Sešli se v jedné partaji také proto, že smích údajně léčí a léčitelé jsou mnohdy zábavní? Ale proč se svým džobem léčitelé na hlasovacím lístku chlubí, navíc v souvislosti s usilováním o významný politický post, když je tato výdělečná činnost zákonem zakázána? A ještě se zaštiťují spolu s baviči zdravým rozumem... Strana zdravého rozumu patří přes svůj líbivý název k politikům typu Dolly Baster a poctivcům typu Viktora Koženého. (vn)

Drahý spánek na magnetech Luděk Pekárek

Čas od času navštíví Národní referenční laboratoř neionizujícího záření občan, který se cítí být poškozen a podveden firmou, která mu prodá výrobek nesplňující deklarované fyzikální ozdravné účinky na lidský organismus. Dochází tu k velkému nedorozumění, které se firmě velice hodí, je přímo jejím know how. Vylíčím jeden z těchto případů.

Starší důchodkyně utratila neuvěřitelných 18 tisíc korun za podložku se zašitými magnetickými páskami. Od firmy, která je vyrábí se totiž dozvěděla, že bude mít blahodárné zdravotní účinky díky vyzařovanému magnetickému poli. Její potíže ovšem trvaly, a tak se začala o výrobek víc zajímat a od lidí, kteří o působení magnetického pole na člověka něco vědí se dozvěděla, že od magnetických pásek zašitých v podložce nelze žádné léčivé účinky očekávat. Rozhodla se tedy, že firmě podložku vrátí a bude požadovat vrácení 18 tisíc korun. Protože na dopisy nedostávala odpovědi, vydala se do města, kde firma sídlila. Zástupce firmy jí ovšem odmítl částku vrátit, trval na účinnosti výrobku, předvedl pro efekt různé cizojazyčné texty a publikace, odvolával se na schválení výrobku v EU a na schválení prodeje výrobku v České republice. Že se schválení týká jen neškodnosti výrobku a nikoli deklarovaných léčivých účinků - jako je například tlumení bolesti nebo zmírňování otoků, o tom se v návodu a propagačních letáčích cudně mlčí. Paní K. se nenechala přesvědčit. Rezolutně požádala o předložení platného atestu k výrobku. Po delším jednání nedostala sice atest, ale xeroxovou kopii dopisu příslušné instituce Ministerstva zdravot-

nictví. V dopise si přečetla, že výrobek splňuje požadavky nařízení vlády č. 480/2000 Sb., o ochraně zdraví před neionizujícím zářením (v tomto dokumentu jsou uvedeny i hygienické limity pro statické magnetické pole). Paní K. se pak obrátila s dotazem o účinnosti výrobku na instituci, která vyjádření k výrobku vydala. Jaké však bylo její překvapení, když srovnáním xeroxové kopie s původním dopisem zjistila, že v xeroxové kopii chybí skoro celý odstavec. V chybějící části se v originále uvádělo, že magnetické pole je natolik slabé, že zdraví sice neškodí, ale také od něj nelze očekávat jakékoli pozitivní účinky na zdraví.

Konfrontaci xeroxové kopie s originálním dopisem zástupci firmy neustáli. Peníze paní K. vrátili pod podmínkou, že o celé záležitosti nebude mluvit.

Bohužel, případy kdy zklamaný zákazník dostane zpět peníze, které za neúčinný výrobek zaplatil, jsou zcela výjimečné. Kupující by měli vědět, že potvrzení o neškodnosti výrobku - v daném případě o tom, že splňuje vládní dokument o omezení expozice elektromagnetických polí - je úplně něco jiného, než potvrzení o účinnosti výrobku - v daném případě o tom, že byly prokázány jeho léčivé účinky. Takové osvědčení tyto často víceméně pokoutně prodávané výrobky nemívají téměř pravidelně. A co je ještě spojuje? Monstrózní cena, která má psychologický efekt (kromě ekonomického), má totiž vnucovat představu, že jde skutečně o cosi výjimečného, vzácného, účinného. Každý, kdo naletí takové firmě, nebo se jí alespoň dostatečně přiblíží, a prokoukne ji, by měl ostatní varovat a informovat, nejlépe prostřednictvím médií. Doporučujeme obrátit se i na Sdružení obrany spotřebitelů ČR.

Proč pořádáme SKEPTIKON

Při monitorování esoterického prostředí a dění se dostáváme občas na bohatě navštěvované akce, kde se scházejí občané prahnoucí po esoterice s okultismem. Tato setkání jsou z jedné strany motivována ekonomickým zájmem, a z druhé potřebou vyhledat pomoc, a pobýt ve světě duchovní nadstavby. Přípouštím, že inspirace k nápadu skeptických setkávání vzala svůj původ od našich ideových odpůrců, kteří jsou pro nás jinak hluboce neimponující. Bylo by velmi užitečné, kdyby se organizovaní skeptici alespoň jednou za dva roky setkali, a domluvili se na spolupráci, na prioritách, ale také se navzájem poznali, navázali vztahy, prožili stmělující chvíle. Bude o čem diskutovat. Český klub skeptiků Sisyfos má už docela slušné renomé, ale neodpovídá mu dostatečná aktivita jeho členů. Zbývá doufat, že o SKEPTIKON bude mezi Vámi zájem.

Vaše předsedkyně Věra Nosková

Z DRUHÉHO BŘEHU

Mastodont kráčí správným směrem

Věra Nosková

Pro vrcholného politika může být až deprimující přijít náhle o vliv a moc, o možnost vyjadřovat se coby důležitý činitel k celospolečenským tématům. Pokud je dotýčný ovšem astrolog, může svým politickým postojům, představám a názorům narazit středověký kónický klobouk astrologických předpovědí, a média se už postarají o to, aby se jeho politické úvahy dostaly k uším veřejnosti.

PRAHA 28. dubna (Zpravodajství ČTK) - Rozhovor redaktora Václava Hrníčka s Antonínem Baudyšem o astrologických cha-

rakteristikách rozšířené Evropské unie.

Antonín Baudyš v rozhovoru pro ČTK vyjádřil představu, že z hlediska astrologie je Evropská unie rigidní, byrokratický, neřiditelný mastodont. Přesto je prý ale podle hvězd její vznik „krok správným směrem“. Astrologicky je charakteristika rozšířené unie podle Baudyše podložena dominantním vlivem znamení Štíra. Trojkonjunkce Merkura s Marsem a Plutem bude nepříznivě ovlivňovat spolupráci, mezinárodní smlouvy, zahraniční obchod, ale i zájmy jednotlivých členských států a národní hrdost. Tato konfigurace planet ukazuje i na vznik nového prostředí a nových způsobů korupce a vydírání při prosazování sobeckých individuálních zájmů, uvedl astrolog.

Vypracování horoskopu unie je podle Baudyše obtížné, protože

evropské společenství je historicky prvním pokusem o spojení vyspělých a suverénních států do jednoho ekonomického a právního prostředí. Astrologická předpověď poukazuje na potíže při uplatňování zastupitelské demokracie v takto složitě hierarchizovaném prostředí. Výsledkem je těžkopádná struktura příliš ovlivňovaná úředníky, ale především protikladností zájmů členských zemí, které vyplývají z jejich rozdílných ekonomik, podotkl Baudyš. Unie se podle něj v zahraniční politice projeví jako zpomalený kolos neschopný rychlé reakce, a to vinou rozdílných kořenů zahraničně-politicko-ekonomické orientace nejvýznamnějších členů. Německo, Francie a Velká Británie budou vždy hledat a nalézat cesty, jak prosadit především své představy, předpovídá astrolog. Používat podle něj budou nejrůznější formy nátlaku na slabší členské země. Aby nebylo prosazování změn v unii příliš těžkopádné a zdoluhavé, pokračoval Baudyš, bude nutné zásadně změnit rozhodovací procesy tak, aby vedly k potlačení moci eurokracie, oslabily možnost prosazování partikulárních zájmů a výrazně urychlily rozhodování. Planety ale ukazují, že se unie bude změnám „zuřivě bránit“, dodal astrolog.

Astrologovy předpovědi se samozřejmě mohou velmi blížit pravdě, a sice v tom smyslu, že jeho „předpověď“ kopíruje sdílenou obavu občanů, která je ovšem vyvolána médii. (Mínění veřejnosti které se má údajně projevit v uveřejňovaných průzkumech veřejného mínění není ovšem cosi jako skrytý génius lidu, je většinou reakcí vzorku veřejnosti na informace, o jejichž obsahu a výběru rozhoduje jen pár stovek vlivných lidí a novinářů.)

Nelze přehlédnout, že vyjádření astrologa Baudyše je kompilátem článků na toto téma, vágním výtažkem z textů, kterým na rozdíl od zmíněného astrologického plkání lze přiznat mnohdy jistý nadhled, vhled, znalost detailů, či dokonce vlastní nasazení při sblížení našeho státu s EU. Ale jak se „vaří“ v hrníčku astrologie a jasnovidnosti, to už dávno víme. Že Baudyš ráda zpovídají média, už proto, že je známou figurou, bývalým ministrem a mužem verbálně pohotovým je celkem zřejmé, a koneckonců pochopitelné. S krajní pravděpodobností lze ovšem předpokládat, že občany je jeho vševědoucnost vnímána jen jako mediální šum.

Z knihy Tajemství Pyramid, Chalil El Hakim Pyramidální energie v léčitelství

Na Západě již v některých nemocnicích instalovali nad nemocničními lůžky závěsy ve tvaru pyramid. U těchto pacientů byla větší pohoda i úspěšnost léčby. Rychleji se hojily především rány, pohmožděniny a krevní výrony. Je mnoho zajímavých případů vyléčení různých onemocnění pomocí pyramidální terapie. Např. vyléčení 55 letého občana trpícího Bürgerovou nemocí, jemuž již měly být amputovány nohy. Byla použita následující terapie: třikrát denně po hodině měl nohu pod pyramidou. Po deseti měsících se Bürgerova nemoc zcela vytratila. Léčba energií z pyramidy trvá dlouho, ale je neobvykle úspěšná. Při nedostatku vitality se přikládá křišťálová pyramida na jednotlivé obratle páteře nebo na solar plexus. Po několika minutách pocítíte příliv kosmické energie. Podobně je možné přiložit dlaň na vrchol pyramidy a nechat do těla proudit kosmickou bioenergií.

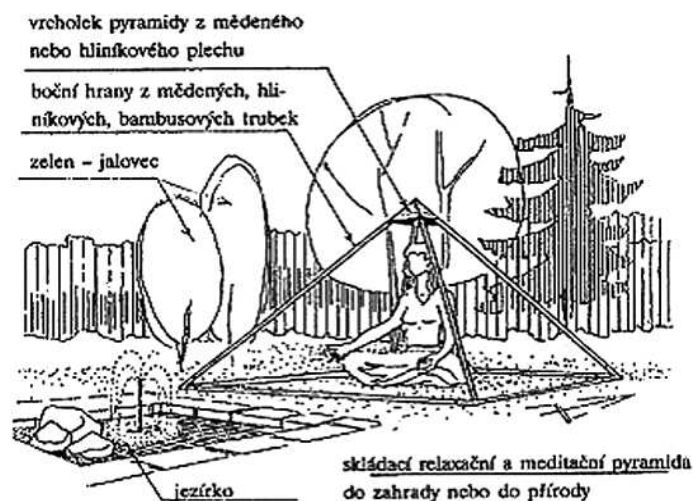
Příkladání pyramidek

Jde tedy o použití malých kontaktních pyramidek na různé místa těla. Díky speciálnímu tvaru tvoří pyramidy „kanály“ kosmické energie podobně, jako je tomu u člověka při práci s reiki. Pyramidky se mohou položit na tělo, aby přivedly energii do jeho určité oblasti. Pro tento způsob použití se vyrábí množství ma-

lých modelů z nejrůznějších materiálů. Je nutné dbát na to, aby při použití byla vždy jedna strana ve směru sever - jih, protože jen tak může být pyramida plně účinná. Uskutečnily se stovky pokusů s pyramidami z mědi, keramiky, hliníku, dřeva, litiny, mramoru, stříbra, papíru, plexiskla, skla a pravých drahokamů, přičemž se aplikovaly modely nejrůznějších velikostí. Největší sympatie léčitelů i pacientů přitom získaly pyramidy vybroušené z křišťálu, růženinu a ametystu, protože se jejich účinek kombinuje s účinkem samotných drahokamů. Většinou se přikládají pyramidky na ta místa na těle, kde by měly působit, a nechávají se tam 5 až 10 minut. Čakry reagují skutečně velmi pozitivně na pyramidami přivedenou energii. I při této metodě je výhodné, když vědomím spočíváme stále v místě účinku.

Pyramida jako vesmírný vysílač?

Už desítky let se radioastronomové snaží navázat kontakt s mimozemskými formami života. Dosud bezúspěšně, protože pátrají po nich velmi skromnými prostředky na velmi ohraničeném rozsahu vlnových délek. Celá radioastronomie spočívá na elektromagnetických vlnách - na čem jiném? - protože rádiové vlny jsou díky rychlosti tři sta tisíc kilometrů za vteřinu nejrychlejším komunikačním prostředkem. Jsou dostatečně rychlé pro Zem - ne však dost rychlé pro vesmír. Rozhovor s mimozemšťany sedícími při přijímači v slunečním systému vzdáleném od nás dvacet světelných let by byl zřejmě dost nudný. Odpovědi na naše naléhavé otázky by antény zachytily nejdříve po čtyřiceti letech. Skutečně se nenajde nic rychlejšího než rádiové anebo světelné vlny? Není náhodou právě pyramidový tvar tím vysílačem do vesmíru, uchem k mimozemšťanům? Nezesílují například síly Země naše myšlenky v přesně orientované pyramidě? Když se lidé modlí, nevysílají přitom náhodou formulované myšlenky s chvalořečenými a prosbami mimo „rezonanční území“ kostela anebo chrámu směrem k věčnému stvoření? Co když právě pyramidální síla dokáže přetřansformovat lidské myšlenky na impulsy šířící se nadsvětelnou rychlostí? Nečekají tam někde ve vesmíru mimozemští telepati na naše poselství, sedící v nějaké pyramidě? (zpracovala vn)

„Není tak složité zhotovit si pyramidu ve své zahrádce, kde pak můžeme spát, meditovat, ale též se milovat. Uvnitř pyramidy dochází nejen k pozitivní ionizaci vzduchu, ale též ke koncentraci kosmické energie, pomocí které se může člověk napojit na nejvyšší kosmické vědomí. Jsou lidé, kteří varují před pyramidálními účinky. Tyto obavy vycházejí z falešných představ a závěrů, protože energie, které působí v pyramidě, nejsou ani dobré, ani zlé. Energie je vždy jen energie a kategorie dobra nebo zla se na ni nevztahuje(?)“

1. SKEPTIKON – Celostátní setkání Českého klubu skeptiků Sisyfos, Sázava 10. 9. – 12. 9. 2004

Pátek

Do 16.00 příjezd účastníků, jejich zaregistrování a ubytování v penzionu Budín v Samopši č. 9. Registrační poplatek 50,- Kč bude sloužit k zaplacení různých nákladů, například k proplacení herců a muzikantů.

18.00 – 20.00 konference a dílna nápadů ve Společenském domě, neformální pokračování u táboráku na břehu Sázavy – tábořiště pana Brzybohatého, který zajistí občerstvení.

První den vzájemná identifikace skeptiků pomocí věnečků vlastní výroby – buď na hlavě, nebo malých věnečků přišpendlených na oděvu.

Sobota

Dopoledne prohlídka sklárny, eventuálně Sázavského kláštera, či procházky a aktivity podle vlastní chuti. Neformální seznamování a navazování kontaktů mezi členy Sisyfos.

14.00 – 17. 00 přednášky pro veřejnost (5 - 6 přednášek s diskuzí).

18.30 kostýmovaný skeptický průvod městem se zastávkou na předvedení skeptické kramářské písně na místě označeném na plakátech. Průvod účastníků konference by měl být také pozváním na večer Umíme to lépe. Náznak antického kostýmu vítán, rovněž věnečky a vhodné hudební nástroje.

Od 19.00 Umíme to lépe (Večer veselé skepse pro účastníky i sázavskou veřejnost).

Předběžný program večera:

Přednesení povídky Uran v domě smrti – spisovatel Ivan Klíma

Vyhlášení úkolů Alternativní grantové agentury – Martin Bloch

Divadelní skeč Cestovka Inkarna - Věra Nosková

Hudba pana Dítětovského

Hudba, atd. (program bude ještě obohacen, dopracován)

Neděle

Od 10.00 výlet po okolní krajině, podle potřeby jednotlivců rozjezd domů.

Město Sázava v čele se starostou naše setkání podporuje, po-

Přihlášku vyplňte čitelně hůlkovým písmem. Pokud nechcete stříhat do Zpravodaje, přihlášku si okopírujte.

Přihlašuji se na SKEPTIKON – 1. Celostátní setkání Českého klubu skeptiků Sisyfos

Titul, jméno a příjmení:

Adresa:

Telefon:

E-mail:

Způsob dopravy:

Počet návštěvníků Skeptikonu, kteří přijedou se mnou jako hosté:

Poznámka:

Datum a podpis:

máhá nám, vytváří podmínky, například nám zdarma zapůjčí prostory Společenského domu, stojí o pravidelné Skeptikonu v budoucnosti. Na akci pozveme média, má také sloužit propagaci našeho hnutí a myšlenek.

Na Skeptikon se přihlaste co nejdříve u organizátorky na lano@centrum.cz, (v mailu vypíšete údaje z následující papírové přihlášky) nebo pošlete vyplněnou přihlášku na adresu Věra Nosková, U studánky 18, Praha 7, 170 00. Peníze předem vybírat nebudeme, přihlášení je ale víceméně závazné, je totiž nutné znát přibližný počet účastníků kvůli ubytování. To by mělo být levné, kolem 200,- Kč na osobu a den. Členů Sisyfos je kolem 400, pokud by se přihlásilo méně než 40 lidí, akci pořádat nebudeme. Hlaste se tedy pokud možno brzy, ať víme, je-li o SKEPTIKON zájem. Můžete si s sebou vzít přátele či rodinné příslušníky, kteří samozřejmě účastnický poplatek platit nemusí. Také ty ale předem nahlaste, kvůli ubytování. Do přihlášky napište, nebo v průvodním dopise, své připomínky k programu, návrhy, eventuálně jak a čím můžete, chcete přispět ke zdárnému průběhu akce. Všem přihlášeným včas pošleme poštou podrobné informace.

Přednášky cyklu Věda kontra iracionalita:

Konají se tradičně v budově Akademie věd ČR na Národní třídě v Praze 1, a to v místnosti 206 od 17 h. Po přednáškách následuje diskuze. Pravidlo čtvrtků je bohužel momentálně narušeno, sledujte především datum přednášky.

15. 9. 2004 – středa - MUDr. Michael Maršálek (psychiatr): mechanismy a možnosti hypnózy a sugesce
plenární schůze s diskuzí o naší činnosti a volbou nového předsednictva

20. 10. 2004 – středa - Pavel Suchan: Iracionální opozice proti omezení světelného znečištění; prof. ing. Zdeněk Kolíbal: Filipika proti letnímu času

19. 11. 2004 – pátek

16. 12. 2004 - čtvrtek - RNDr. Jiří Grygar: Metodologie exaktní vědy; Doc. Petr Matějů: Metodologie společenské vědy (sociologie)

Témata dalších přednášek budou uveřejněna v příštím Zpravodaji, který vyjde do poloviny září 2004.

Zpravodaj Sisyfos – neperiodický bulletin občanského sdružení Sisyfos – Českého klubu skeptiků, členu evropského sdružení ECSO (European Council of Skeptical Organizations) a světového sdružení CSICOP (Committee for the Scientific Investigation of Claims of the Paranormal). Zapsán do evidence periodického tisku MKČR pod číslem MKČR E 11208

Kontaktní adresa Českého klubu skeptiků: Ing. Olga Kracíková, Haštalská 27, 110 00 Praha 1, tel. +420 224 826 691, e-mail: olgakracikova@email.cz
Běžný účet u České spořitelny, Praha 2, číslo 9161329, kód banky 0800.

Adresa na internetu: <http://www.sisyfos.cz>

Zpravodaj Sisyfos, číslo 2/2004 – vyšlo v červenci 2004. Připravila Věra Nosková. Redakční rada: Věra Nosková, Jiří Heřt, Čeněk Zlatník.

Grafická úprava: Jiří Nosek

Tiskárna VS Praha- Pankrác, www.sweb.cz/vstisk

Příspěvky do Zpravodaje Sisyfos pošlete na adresu: Věra Nosková, U studánky 18, Praha 7, 170 00. Lze je též zaslat i s diakritikou na e-mail: lano@centrum.cz